

RADA NARODOWA

DWUTYGODNIK

Warszawa, 15. VII. 1950 r. Nr 14 (176) R. VII

TREŚĆ NUMERU:

22 LIPCA

Stanisław Szwalbe, Wicemarszałek Sejmu Ustawodawczego:
Uwagi o elektryfikacji wsi

Referaty

wyłoszone na konferencji szkoleniowej członków prezydiów wojewódzkich rad narodowych w dniu 29 czerwca 1950 r.

Marian Rybicki, Szef Kancelarii Rady Państwa: O najściślejsze powiązanie prezydium rady narodowej z radą, jej komisjami i masami pracującymi w terenie

Stanisław Tołwiński, Dyr. Gen. Zespołu II w Prezydium Rady Ministrów: Organizacja i styl pracy prezydium Woj. R. N. i P. R. N.

A. Kapulkin, członek Prezydium Woj. R. N. we Wrocławiu: Komisje rad narodowych — kuźnia kadr administracji

J. Kwieciński, Sekretarz Prezydium Woj. Warsz. Rady Narodowej: Prace komisji rad narodowych

Br. Holyst, Kier. Biblioteki Gminy Mroga Dolna: Biblioteka Gminy Mroga Dolna rozwija się

J. Faszczewski: O upowszechnienie filmów

Przegląd ustawodawstwa

Głosy prasy

WIADOMOŚCI URZĘDOWE

Okólnik Nr 27 w sprawie obchodu święta 22 lipca 1950 r. Uchwała Rady Ministrów w sprawie trybu układania projektów budżetów rad narodowych. Uchwała Rady Ministrów o zmianie instrukcji Nr 4 w sprawie uposażenia przewodniczących, zastępców przewodniczących i sekretarzy prezydiów rad narodowych. Uchwała Rady Ministrów w sprawie zaszerzgowania kierowników wydziałów (oddziałów, referatów) w prezydiach rad narodowych

W tym numerze wkładka

PORADY PRAWNE

0M02

36

RADA NARODOWA

DWUTYGODNIK

Nr 14 (176)

Warszawa, 15 lipca 1950 r.

Rok VII

DM21 36/04

15

22 LIPCA

Przyjęła się w Polsce Ludowej piękna tradycja, że w dniu Święta Wyzwolenia podsumowuje się osiągnięcia przebytego okresu budowy podstaw socjalizmu w kraju i nakreśla się plany na najbliższą przyszłość, że na podstawie analizy zdobyczy minionych dni i obrazów przyszłości mobilizuje się cały naród do wzmożenia wysiłków dla dalszych sukcesów. I w tym roku dzień 22 lipca święcić będziemy pod znakiem konsekwentnej zwycięskiej realizacji założeń, haseł i idei leżących u podstaw Manifestu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego. W roku 1950 zaistniał jednak szereg wydarzeń, które w szczególny sposób znamionują tegoroczne święto.

Agresja Stanów Zjednoczonych na Koreę i służalczy aplauz dany temu zbrodniczemu przedsięwzięciu przez burżuazyjne i socjaldemokratyczne rządy wielu krajów ujawniły prawdziwe oblicze drapieżnego imperializmu amerykańskiego. Z paru słów i kłamliwych frazesów ukazała się, w świetle faktów minionych tygodni, bez żadnych osłonek, zbrodnicza, agresywna, zaborcza polityka Stanów Zjednoczonych i stojących na ich usługach rządów. W świetle doświadczeń bohaterskiego narodu koreańskiego dającego godny odpór najazdowi wroga, zdemaskowane zostały prawdziwe cele imperializmu — jasny stał się przyszły los tych narodów, którym „pomoc” dają Stany Zjednoczone. Z drugiej strony w świetle tych samych wydarzeń i na tle reakcji ludów całego świata na te wydarzenia potwierdziła się raz jeszcze, znana nam wszystkim prawda, o pokojowej polityce Związku Radzieckiego i krajów demokracji ludowej, o umiłowaniu i woli obrony pokoju przez narody świata — prawda o roli Związku Radzieckiego obrońcy praw ciemiężonych narodów i niezłomnego strażnika pokoju. W świetle wydarzeń koreańskich raz jeszcze stało się jasne, że w Związku Radzieckim i w krajach demokracji ludowych nie ma rozdźwięku między hasłami a realizacją tych haseł, że głoszone idee są realizowane twardo i konsekwentnie w praktyce, że celem, dążeniem tych krajów jest pokój i szczęście wszystkich ludzi pracy na całym świecie.

Nasza solidarność z bohaterskim narodem koreańskim, walczącym przeciw najazdowi imperialistów, nasza radość i dumy z uczestnictwa w tym obozie, który broni praw narodów do swobodnego życia, który stoi na straży sprawiedliwości i pokoju — oto jedne z czynników charakteryzujących tegoroczne Święto Wyzwolenia.

Dnia 6 bm. w pogranicznym Zgorzelcu podpisany został między Polską a Niemiecką Republiką Demokratyczną układ o wytyczeniu ustalonej i istniejącej polsko-niemieckiej granicy państwowej. Ten fakt o międzynarodowym znaczeniu, wzmacniający front pokoju,

przekreślający zbrodnicze plany podżegaczy wojennych jest symbolem historycznego zwrotu w stosunkach między narodami polskim i niemieckim. Obchody organizowane w tegoroczne Święto Wyzwolenia powinny się przyczynić do uświadomienia całemu społeczeństwu znaczenia tego układu, podkreślić jego wagę, wykazać perspektywy jakie otwiera.

W krajach kapitalistycznych pogłębia się kryzys, wzrasta bezrobocie, obniża się stopa życiowa mas pracujących. W naszych krajach wzrasta dobrobyt a bezrobocie jest zjawiskiem nieznanym. W krajach kapitalistycznych dla zapewnienia zysków kapitalistom, dla utrzymania cen na opłacalnym poziomie pali się zboże i niszczy ziemniaki. W Związku Radzieckim w ciągu jednego tylko roku dwukrotnie obniżono ceny na artykuły pierwszej potrzeby zwiększając zdolność nabywczą ludzi pracy. U nas w kraju zniesiono reglamentację towarów, które do niedawna były deficytowe, dostarczając je ludności w dowolnych ilościach po ustalonych cenach. W krajach kapitalistycznych ogranicza się produkcję rolną dla zapewnienia ciągłych zysków kapitalistom, głosi się fałszywe hamujące rozwój nauki teorie o ograniczonych możliwościach produkcyjnych gleby. W Związku Radzieckim dzięki pracom uczonych zwiększa się wydajność produkcji rolnej do nieznanej dotąd wysokości, tworzy się nowe wysokowartościowe odmiany roślin i zwierząt użytkowych, oddaje się pod uprawę ziemie w okolicach uznawanych dotąd za bezpłodne. Doświadczenia nauki i gospodarki radzieckiej przenoszone są i do naszego kraju. Dzięki nim wzrasta i u nas urodzaj, podnosi się produkcja rolna i przemysłowa. Dzięki podnoszeniu stopy życiowej ludności, dzięki opiece nad matką i dzieckiem, dzięki opiece zdrowotnej nigdy w Polsce nie było tak niskiej jak dziś śmiertelności i nigdy tak wysoka nie była liczba narodzin. Stwierdzenie na podstawie niewątpliwych przekonujących, odczuwalnych ostatnio na każdym już kroku faktów wyższości naszego systemu gospodarczego nad gospodarką kapitalistyczną — to również jedna z cech charakteryzujących w sposób szczególny tegoroczne święto lipcowe — święto obchodzone w pierwszym roku realizacji naszej „sześciolatki”.

W początkach lipca b. r. Polska podpisała doniosłe porozumienie gospodarcze z ZSRR. Umowa ta zapewnia Polsce dostawę wielu deficytowych surowców i artykułów, nowoczesnego, cennego sprzętu przemysłowego, pomoc techniczną i poważną pomoc finansową.

Umowy podpisane w Moskwie — jak stwierdził Wicepremier Minc — „dają nam do ręki potężną broń do realizacji naszego sześcioletniego planu, dają nam do ręki potężną broń, aby wykuć z Polski niezwykłą fortecę socjalizmu i twarde ogniwo antyimperialistycz-

ne". Umowy oparte na braterskim zrozumieniu wspólnych interesów i potrzeb zawarliśmy również i z innymi krajami, budującymi jak i my socjalizm. Ten nowy socjalistyczny, braterski typ stosunków międzynarodowych nabiera specjalnej wymowy w porównaniu z wільczymi stosunkami panującymi między krajami kapitalistycznymi, w porównaniu z „pomocą“ niesioną przez USA innym krajom i narodom. Ten nowy typ stosunków międzynarodowych, łączących nasz kraj ze Związkiem Radzieckim napawa nas otuchą i wiarą w dobrą pokojową przyszłość. Stwierdzenie tego faktu również nadaje szczególną cechą tegorocznemu Świętu Wyzwolenia.

IV Plenum KC Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej zajmowało się zagadnieniem wzrostu i rozwoju nowych ludowych kadr dla naszego młodego aparatu państwowego i politycznego. Dzięki uznaniu tego zagadnienia za pierwszoplanowe i jedno z najważniejszych otwierają się nowe jeszcze pomyślniejsze perspektywy rozwojowe przed naszą młodzieżą, otwierają się szerokie możliwości wydobywania spośród mas ludowych nowych, twórczych a dotąd ukrytych czy niedostrzeżonych talentów i uzdolnień. Postawienie w pierwszym roku realizacji planu sześcioletniego na porządku dziennym prac wszystkich instancji partyjnych i państwowych realizacji stalinowskiego hasła, że najcenniejszym skarbem jest człowiek, jest cechą znamionującą w sposób szczególny i radosny tegoroczne święto.

Dla naszych czytelników — członków i pracowników rad narodowych ważną rzeczą będzie uświadomienie sobie faktu, że tegoroczne święto obchodzimy w początkowym okresie realizacji wielkiej reformy ustrojowej, która przekazała radom narodowym pełnię władzy. Mo-

bilizacja wszystkich sił i możliwości dla realizacji zadań zawartych w ustawie o terenowych ogniwach władzy, to zadanie jakie powinni postawić sobie wszyscy radni w dniu Święta Wyzwolenia.

⚡

Zawarty w niniejszym numerze „Rady Narodowej“ okólnik Kancelarii Rady Państwa szczegółowo określa obowiązki rad w związku z organizacją święta. W szczególności okólnik podkreśla, że rady narodowe powinny stać się organizacyjnym ośrodkiem tego święta. Członkowie rad narodowych a w szczególności członkowie prezydiów powinni postawić sobie za punkt honoru, by tegoroczne święta wypadły radośnie i odświętnie, by pokazały ogrom naszych osiągnięć, by pokazały nasze drogi rozwojowe, by zmobilizowały ludność terenu do dalszych wysiłków, do dalszej ofiarnej walki o zwycięstwo socjalizmu. Członkowie rad narodowych powinni sobie również postawić za punkt honoru, by mieszkańcy ich terenu w pełni dobrze zrozumieli czemu zawdzięczamy nasze sukcesy, dzięki czemu możliwy jest nasz zwycięski choć trudny marsz do socjalizmu.

Naszym — działaczy rad narodowych — zadaniem jest podkreślenie w dniu 22 lipca, raz jeszcze, z całą mocą, że źródłem naszych sukcesów i zwycięstw, jest słuszna polityka naszego rządu ludowego, wydobycie ogromnych możliwości twórczych zawartych w masach ludowych a w pierwszym rzędzie braterska współpraca i przyjaźń ze Związkiem Radzieckim, który wyzwolił nasz naród od hitlerowskiego okupanta, który niósł nam i niesie braterską pomoc, który stoi na straży pokojowej, który pod przewodem Wielkiego Stalina uczy nas jak budować Socjalizm.

STANISŁAW SZWALBE

Wicemarszałek Sejmu Ustawodawczego

Uwagi o elektryfikacji wsi

Na posiedzeniu Rady Państwa w dniu 31 maja r. b. była rozpatrywana sprawa sposobu wykorzystania specjalnej dotacji R. P. na cele elektryfikacji wsi. Jak wiadomo Rada Państwa uchwałą z dnia 6.7.49 przeznaczyła pół miliarda złotych na „zbiorowy” udział związków samorządowych w akcji elektryfikacji wsi w trakcie 1949 r.

Na posiedzeniu Sejmu Ustawodawczego w dniu 27.6.1950 r. Wicepremier Chelchowski referował zasady nowego projektu ustawy o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli. Nowy projekt uwzględnia oczywiście doświadczenia dotychczasowego przebiegu akcji elektryfikacji wsi.

Oba te fakty świadczą o tym, że naczelne władze żywo interesują się zagadnieniem elektryfikacji wsi i przywiązują doń wielką wagę.

Wysokość nakładów pieniężnych związanych z elektryfikacją wsi 1949 r. w ogóle — przekroczyła poważną kwotę 2,5 miliarda złotych. Trojakiem były źródła pokrycia tych wydatków. Wyliczając je w kolejności udziału finansowego wymienić należy: 1) przyszedli użytkownicy, 2) państwowy plan inwestycyjny, 3) dotacja Rady Państwa.

Dotacja Rady Państwa uzupełniła niezbędne dla wykonania planu środki finansowe, zmobilizowane przez Główne Biuro Elektryfikacji Wsi (użytkownicy plus państwo). Dotacja ta objęła wszystkie województwa w kwotach od 14 milionów zł (woj. olsztyńskie), do 74 milionów zł (woj. warszawskie). Typowanie wsi do elektryfikacji należało do powiatowych i wojewódzkich komitetów elektryfikacji wsi. Wykonaniem planu zajmowały się Okręgowe Zjednoczenia Energetyczne. W terminie do końca 1949 r. plan, obejmujący ponad 1100 gromad, został wykonany w 93 proc. Ponieważ Rada Państwa zezwoliła na przedłużenie wykorzystania dotacji do 31 marca 1950 r. przeto pełne wykonanie planu mogło być wykonane w pierwszym kwartale r. b.

Analiza planu roku 1949 opracowanego właściwie oddolnie, bo przez terenowe komitety elektryfikacyjne wykazała pewne braki i niedociągnięcia. Okazało się np., że w toku planowania nie uwzględniono wcale lub niedostatecznie konieczności możliwie rychłego wykończenia robót elektryfikacyjnych, rozpoczętych przed pierwszym okresem planowania elektryfikacji wsi.

Wstępne badania wykazały, że we wsiach z „rozpoczętą” elektryfikacją mieszczą się poważne rezerwy materiałów elektryfikacyjnych oraz, że ze wsi tych można dodatkowo wyrzesać i uruchomić dalsze miejscowe rezerwy materiałowe, finansowe i sił roboczych dla wykończenia robót elektryfikacyjnych.

Dużym brakiem w dotychczasowej akcji elektryfikacji było ograniczenie tej akcji do inwestycji „częściowych”, stąd w warunkach klasowego rozwarstwienia obecnej wsi polskiej, przeciętnie tylko 40 proc. — z możliwych 100 proc. — odbiorców na wsi faktycznie włączyło się do sieci. Oczywiście nie włączyli się chłopcy mniej zamożni, średnio, mało i bezrolni. Ubocznie należy wspomnieć, iż zachodzi potrzeba otoczenia opieką elektryfikacji wsi, zamieszkałych przez ludność właściwie robotniczą, bo utrzymującą się głównie z pracy np.

w kopalniach, dojeżdżającą codziennie do pracy. Sprawa ta jest ważna z punktu widzenia poprawy komunalnych warunków bytu klasy robotniczej.

Aczkolwiek tempo elektryfikacji wsi w Polsce Ludowej, w porównaniu z Polską przedwrześniową jest imponujące (ilość zelektryfikowanych wsi wynosi w Polsce około 11.500, z tego połowa została zelektryfikowana, względnie reelektryfikowana w krótkim okresie władzy ludowej w Polsce), to jednak trzeba było zmienić zasady organizacyjne elektryfikacji wsi. Tak zmienić, by usunęły one ujemne z punktu widzenia społecznego, nawet uzasadnione obiektywnie, skutki różnic w kosztach elektryfikacji wsi, nie mówiąc już o zasadniczej konieczności różniczkowania wpał na elektryfikację w zależności od sytuacji majątkowej poszczególnego rolnika. Koszty elektryfikacji jednej wsi na terenie Polski są bardzo różne, zależnie od warunków terenowych i gospodarczych. Według danych Głównego Biura Elektryfikacji Wsi wynosiły one, przykładowo biorąc, od 1 mil. w woj. białostockim, do 5 mil. w woj. krakowskim. Koszt zależny jest przede wszystkim od oddalenia elektryfikowanej wsi od głównej linii wysokiego napięcia, od zwartości zabudowy, no i oczywiście od mocy przyłączonych odbiorców (co zmienia koszty stacji transformatorowych).

Podobnie znaczne są wahania w kosztach budowy samych linii wysokiego i niskiego napięcia w zależności od warunków glebowych, przekroju przewodów, rodzaju materiałów stosowanych do budowy, odległości dla dowozu materiałów, wreszcie kosztów robocizny, różnych w rozmaitych strefach cennikowych i sezonowych innych robót.

Nowa ustawa o elektryfikacji usuwa wszystkie te braki.

Elektryfikacja wsi — w ramach założeń państwowego planu inwestycyjnego, będzie wykonywana wg planu szczegółowego, przygotowanego przez specjalne komisje elektryfikacyjne, ale już ściśle związane z radami narodowymi, działające w ramach i z ramienia wojewódzkich rad narodowych, jako organów pełnej władzy w terenie. Objęte planem wsie będą miały doprowadzoną elektryczność i założone urządzenia odbiorcze w budynkach i mieszkaniach **wszystkich** mieszkańców. **Wszyscy** właściciele lub użytkownicy domów, objętych planową elektryfikacją będą opłacać koszty elektryfikacji według sprawiedliwych zasad, według ich stanu majątkowego. Pomoc Państwa zostanie nawet podwyższona i wynieść ma 62 proc. właściwych kosztów całej akcji. Spłata należności od użytkownika następować będzie w ciągu 3 lat, w dwóch ratach rocznych (od 2.500 zł do 20.000 zł każda — znów w zależności od możliwości rolnika).

Przed ostatnio zreorganizowanymi radami narodowymi, jako organami jednolitej władzy w terenie i ich prezydiami stoją więc nowe, poważne zadania w zakresie elektryfikacji wsi. Trzeba powołać w odpowiednim składzie wzmiankowane komisje elektryfikacji dla opiniowania planów oraz sprawowania specjalnej kontroli ich wykonywania.

Trzeba zadbać o zorganizowanie w ramach zapotrzebowań zjednoczeń energetycznych — pomocy w zmaganiach

zynowaniu materiałów, w wyżywieniu pracowników wykonujących roboty elektryfikacyjne itp.

Sprawa jest ważna. Nie ma postępu i unowocześnie-
nia gospodarki na wsi bez jej pełnej elektryfikacji. Za-
interesowane biura i urzędy oraz zjednoczenia muszą
lepiej zorganizować pracę, dbać o terminową dokumen-
tację, od nowa przygotować sieć wykonawców instalacji
w domach i pomieszczeniach gospodarczych, zaś rady

narodowe muszą poczynić wszystko co w ich mocy,
by — zgodnie z oświadczeniem Wicepremiera Cheł-
chowskiego, złożonym z okazji wniesienia przez Rząd
ustawy o elektryfikacji wsi na posiedzeniu Sejmu Usta-
wodawczego w dniu 26.VII.50 — „planowa elektryfika-
cja wsi okazała się jeszcze jednym osiągnięciem, jesz-
cze jedną dźwignią wsi polskiej w jej pracy i walce
na drodze do socjalizmu“.

*W dniach 29, 30 czerwca i 1 lipca 1950 r. odbyła się w War-
szawie w gmachu Rady Państwa II konferencja szkoleniowa członków
prezydium wojewódzkich rad narodowych.*

*W dzisiejszym numerze „Rady Narodowej” zamieszczamy 2 re-
feraty: Szefa kanc. Rady Państwa Min. M. Rybickiego i Dyr. Gen.
Zaspółu II w Prezydium Rady Ministrów St. Tołwińskiego, wygłoszone
w pierwszym dniu konferencji.*

MARIAN RYBICKI

Szef Kancelarii Rady Państwa

O najściślejsze powiązanie prezydium rady narodowej z radą, jej komisjami i masami pracującymi w terenie

W referacie moim pragnę omówić sprawę stosunku prezydium rady do samej rady, do jej kom.sji i do mas pracujących w terenie oraz obowiązki, jakie wypływają dla prezydium rady, z tego powiązania będącego istotnym wyrazem **demokratyczności** organów władzy państwowej.

Byłoby rzeczą niewłaściwą gdybyśmy na konferencji, w której biorą udział nowowybrani członkowie prezydium wojewódzkich rad narodowych, ograniczyli się jedynie do omawiania zagadnień związanych z tzw. pionowym powiązaniem czyli podporządkowaniem prezydium rady prezydium rad wyższego stopnia, czy też wydziałów prezydium rady — resortom rządowym.

To powiązanie w górę i w dół, powiązanie z resortami jest rzeczą na ogół znaną, wypróbowaną w działalności dawnej administracji wszystkich typów i przez długoletnią praktykę weszło ono już w krew pracownikom i kierownikom naszych władz administracyjnych w terenie.

Natomiast zupełnie inaczej przedstawia się sprawa, jeżeli chodzi o powiązanie organu wykonawczego z własną radą, a poprzez radę i jej komisje z najszerszymi masami pracującymi. W tej dziedzinie nasz aparat wykonawczy ma doświadczeń i tradycji jeszcze bardzo mało.

Natomiast wiemy, że były w naszych dawnych organach wykonawczych wyraźne objawy niedocenywania wagi tego powiązania z radą i poprzez radę z terenem. Przejawiało się to zupełnie wyraźnie zwłaszcza w pierwszym okresie po wyzwoleniu. O tendencjach tych mówił jeszcze w 1945 r. Ob. Prezydent Bierut na I-lej odprawie przewodniczących wojewódzkich rad narodowych: „na ogół wszyscy zgadzają się, że organa administracji ogólnej chciałyby zapanować w pewnym sensie nad radami narodowymi, chciałyby sobie zrobić z nich pewnego rodzaju radę przyboczną wójta, starosty, wojewody“.

Ustawa z 20 marca 1950 r. stworzyła zupełnie nową w zakresie funkcjonowania organów państwowych sytuację, ustrojową, sytuację, w której rada narodowa stała się organem jednolitej władzy państwowej, do

którego należy cała władza w terenie. Tę pełnię władzy w terenie rada nie wykonuje jednak sama bezpośrednio. Powołuje ona swój organ wykonawczy i zarządzający, którym jest prezydium rady, prezydium odpowiedzialne przed nią, składające przed nią sprawozdania, prezydium, które wykonuje uchwały rady, które może być przez radę odwołane zarówno w całości jak i poszczególni jego członkowie.

Lecz wiemy również, że od ustawowych przepisów do życia, do wykonania tych przepisów jest jeszcze daleko! Wiemy, że to przewidziane przez ustawę silne powiązanie organów władzy państwowej z terenem i jego potrzebami może pozostać na papierze, jeżeli nie wypełni się przepisu ustawy realną treścią, jeżeli nie będzie zorganizowanej, kontrolowanej od góry do dołu, pracy w kierunku zapewnienia i umocnienia tego powiązania, pracy, przełamującej dawne przyzwyczajenia i nawyki organów wykonawczych. Jeżeli wreszcie — i to jest bardzo ważne i dlatego o tym mówimy właśnie do członków prezydium rad — same prezydium rad nie będą czuwać nad swoim żywym powiązaniem z radą i jej komisjami, jeżeli nie będą one widzieć tych wielkich realnych korzyści dla swojej pracy, jakie daje im bezpośrednia, żywa łączność z terenem.

Byłoby niewybaczalnym błędem, gdyby u samego początku nowego okresu, w naszych prezydiumach rad zapuścił korzenie błędny i szkodliwy, karykaturalny pogląd, że rada stanowi dla prezydium jakąś z góry narzuconą kłopotliwą instancję, którą trzeba od czasu do czasu zbierać, naturalnie możliwie jak najrzadziej — pogląd, że aktywizowanie rady i komisji nic w rezultacie nie daje poza możliwością wypowiedzenia się dla kilku tradycyjnych mówców.

Pewne próby ograniczenia roli rady do funkcji dekoracyjnych, uroczystościowo-formalnych, biernych wobec organów wykonawczych, widzieliśmy już w toku akcji poprzedzającej wybory nowych prezydium rad. Nie mówię tu o pierwszych sesjach rad, na których dokonywano wyboru prezydium, gdyż ich specjalny charakter, inaugurujący nowy okres, narzucał w pewnym stopniu uroczysty, raczej deklaracyjny

przebieg sesji. Mówię natomiast o plenarnych, sprawozdawczych posiedzeniach rad narodowych, które poprzedzały uroczyste sesje.

Intencją Rady Państwa i Rządu było, aby te posiedzenia miały jak najbardziej żywy, rzeczowy, roboczy charakter, aby dyskusja nad sprawozdaniami ustępującego wojewody, starosty czy przewodniczącego rady odsłaniała głęboko i ukazywała zarówno pozytywne jak i negatywne strony dotychczasowej pracy dawnych organów władzy, szczególnie jeśli chodzi o powiązanie tej władzy z terenem i jego potrzebami.

Wiemy, że zebrania te w małym jeszcze stopniu spełniły swoje zadania. Były tendencje bardzo silne, z trudem hamowane, aby i tym normalnym, roboczym sesjom nadawać czysto uroczystościowy charakter, aby sprowadzić do formalności złożenie sprawozdań przez ustępującą władzę, a dyskusję nad tymi sprawozdaniami sprowadzić do deklaracyjnych, ogólnikowych wystąpień przedstawicieli poszczególnych klubów radnych bez dopuszczenia do szerokiej, merytorycznej rozprawy nad nimi.

Tam gdzie udało się temu zaradzić trzeba powiedzieć, że dyskusja wносиła cały szereg momentów, które mogą służyć jako wytyczne dla nowego prezydium rady.

Sprawa dalszego aktywizowania rad i ich komisji, sprawa należytego zorganizowania przez nie pracy wymagać będzie jednak, szczególnie w pierwszym okresie, dużego wysiłku i pomocy z zewnątrz. Dziś z trudem i przy wielu potknięciach kształtują się w praktyce formy tego podstawowego powiązania. Formy pracy rad i komisji są jeszcze u nas nad wyraz ubogie, często grzeszą szablonowością, nie sprzyjają w pełni aktywizacji szerokich mas wokół rady, nie wydobywają momentów, któreby w sposób zdrowy pobudzały ich zainteresowanie dla obrad rady.

Niewątpliwie, gdyby na warsztacie pracy rady stały częściej sprawy bezpośrednich bolączek klasy robotniczej, jej warunków bytowych, zaopatrzenia, usprawnienia usług, gdyby rady częściej zajmowały się tymi sprawami, to i same zebrania rad odbywałyby się przy większym i żywszym udziale ludzi pracy.

Chciałbym wskazać, że nowy tymczasowy, ramowy regulamin obrad rady daje duże możliwości ożywienia obrad i zwiększenia zainteresowania nimi ze strony szerokich mas.

Chciałbym tylko przykładowo zwrócić uwagę na § 12 Regulaminu, który mówi, że każdy członek rady w punkcie porządku dziennego — „zapytania i wolne wnioski“ — a jest to punkt obowiązkowy, który musi być na każdej sesji rady, — ma prawo zwracać się z żądaniem wyjaśnień we wszystkich sprawach, które dotyczą zakresu działania rady lub podlegają kontroli rady. Wyjaśnienie jeżeli nie może być dane natychmiast, musi być udzielone na piśmie w terminie 2-tygodniowym. Niezależnie od tego każdy członek rady może żądać, aby odpowiedź była przedmiotem obrad rady.

Chciałbym również zwrócić uwagę na przepisy § 3 — 5 tego Regulaminu, które przewidują powoływanie na każdej sesji przewodniczącego i sekretarza obrad spośród członków rady. Nie jest to przepis tylko formalny. Przeciwnie, ma on zapewnić pełną możliwość swobodnej i wszechstronnej, krytycznej oceny całej działalności prezydium rady i jej wydziałów.

Ustawodawca stworzył więc formy, ramy, dla pełnej realizacji powiązania między radą i jej prezydium,

dla zapewnienia radom, ich komisjom należytej roli i dla dalszej demokratyzacji, a co za tym idzie dla usprawnienia działalności naszego aparatu władzy ludowej.

Chodzi jednak o to, by prezydium rad same widziały cel, sens i pożytek tych form powiązania, aby dbały one nie tylko o to, by sesje rad narodowych odbywały się w oznaczonych terminach, lecz aby przygotowywały w sposób staranny pełnowartościowe materiały na porządek dzienny sesji i na posiedzenia komisji.

Chodzi o to aby prezydium pomagały w podnoszeniu autorytetu rady narodowej jako rzeczywistego organu jednolitej władzy państwowej w terenie, aby budowały, zdobywały dla siebie zaufanie u rady i u najszerszych mas. Prezdydiom rad stokrotnie opłaci się to poważne, właściwe, zgodne z najgłębszym sensem i celem reformy, powiązanie z radą, ułatwiające łączność z masami, ułatwiające wysłuchiwanie ich potrzeb, uwag i bolączek i krytyczną ocenę własnej działalności.

Ogień krytyki i samokrytyki przez który praca prezydium rady winna przechodzić na sesji i na komisjach rady, będzie miał bezwzględnie charakter oczyszczający, uzdrawiający. Kontrola działalności prezydium przez jej własną radę, wytyczanie przez radę kierunku działalności dla prezydium — nie może mieć nic wspólnego z formalnym jedynie, urzędniczym „odwalaniem kawałków“. Musi to być rzeczywiste kierowanie przez radę pracą swoich organów. Dopiero wówczas każda sesja rady będzie miała znaczenie mobilizujące, pobudzające prezydium do nowych wysiłków, do nowych zadań. Dopiero wówczas każda sesja rady skutecznie zwalcząca będzie objawy samouspakajania się i obojętności na potrzeby mas pracujących, — kiedy przedstawiciele tych mas będą rzeczywiście czuwać w radach i komisjach nad zaspokajaniem ich potrzeb.

Rada i jej komisje mają możliwość „ściągać na ziemię“ zbyt oderwane od potrzeb życia, od spraw bytowych klasy robotniczej, zamierzania poszczególnych kierowników i pracowników wydziałów prezydium, mają możliwość korygować ich plany pracy. Rada narodowa, której praca sprowadzałaby się do formalnego jedynie urzędowania i deklaracyjnych oświadczeń radnych, rada nie żyjąca sprawami klasy robotniczej i pracującego chłopstwa, stałaby się istotnie zbędnym, uciążliwym balastem, nie uprawniającym lecz hamującym pracą prezydium rady. Ale właśnie pierwszym obowiązkiem prezydium rady jest nie dopuścić do takiego zepchnięcia i ograniczenia roli własnej rady!

Prezydium, które nie widzi tego, które tolerowałoby ten stan rzeczy, podcinałoby gałąź, na której samo siedzi, pozbawiałoby się najbardziej wypróbowanej gwarancji, że potrafi ono wypełniać dobrze zadania, jakie przed nim stawiają masy pracujące.

Prezydium rady bez właściwie pracującej samej rady i jej komisji grozi nieuchronnie degeneracja, oderwanie się od mas i ich potrzeb, zurzędniczenie.

Prezydium, któreby poszło tą drogą stałoby się niczym innym, mimo zaszczytnej nazwy organu władzy ludowej, jak tylko kopia dawnego biurokratycznego urzędu, ubraną w nową niezasłużoną nazwę. Takie prezydium byłoby typowym przykładem zmiany szyldu bez zmiany treści, bez zmiany stylu pracy. Przykładem tym niebezpieczniejszym, że wprowadzającym w błąd zewnętrznymi jedynie pozorami.

Można śmiało powiedzieć, że niebezpieczeństwo oderwania się prezydium od rady, od jej komisji i od mas pracujących, niebezpieczeństwo zamknięcia się w wą-

skim funkcjonalizmie i resortowości, przy jednoczesnym zaniedbaniu powiązania podstawowego z własnym terenem jest najpoważniejszym niebezpieczeństwem jakie grozi w pierwszym okresie pracy nowych prezydów rad narodowych.

Konieczność jak najściślejszego powiązania prezydium z pracą rady i jej komisji specjalnie ostro występuje na najniższych szczeblach, tam gdzie organa władzy bez żadnych pośrednich ogniw, w pierwszej instancji, stykają się z obywatelem tj. w gminnej i miejskiej, a w większych miastach — w dzielnicowej radzie narodowej.

Ze względu na szczupły i słaby często aktyw w tych radach potrzebna tu jest duża pomoc ze strony prezydów rad narodowych wyższego stopnia, pomoc poprzez szkolenie, instruktaż, udział przedstawicieli rady wyższego stopnia w posiedzeniach oraz popularyzowanie dobrych form pracy w radach. Konieczne jest znaczne rozszerzenie dotychczasowego aktywu społecznego w tych radach, śmiało sięgnąć do bezpartyjnych robotników fabrycznych i robotników rolnych, do drobno i średnio-rolnych chłopów, których mimo wyraźnego w tej sprawie stanowiska Partii i Rządu, jest ciągle jeszcze w naszych radach zbyt mało.

Nasze prezydium rad bardzo chętnie i bardzo często reorganizują rady, przesuwają ludzi z miejsca na miejsce, ale jest w tym ruchu jedna zasadnicza ujemna cecha, że odbywa się on na ogół w dość wąskim zakresie znanego już, ciągle tego samego, aktywu stronnictw politycznych. Zbyt mało natomiast czerpiemy nowych ludzi do rad spośród wysuwających się w pracy zawodowej i społecznej bezpartyjnych, członków organizacji masowych, spośród kobiet i młodzieży, ludzi, dla których praca w radach i ich komisjach powinna stać się rzeczywistą szkołą rządzenia i podnoszenia ich poziomu wyrobienia społeczno-politycznego. Brak nam jest ciągle jeszcze typu aktywisty rad, działacza rad, dla którego praca w radzie stanowiłaby główne jego społeczne zainteresowanie. W naszych radach — poza prezydiami i bardzo wąskim aktywem — na ogół spotykamy ludzi, którzy pracę dla rady traktują jako jedno z wielu i to nie pierwszo-planowych zajęć społecznych. Stąd jeszcze wielka płynność w naszych radach, słabe powiązanie członków z radą, wynikające z ogromnej kumulacji stanowisk i funkcji społecznych.

Jakie jest z tego wyjście? Wydaje się, że należy: po pierwsze sięgnąć szerzej i głębiej do nowego aktywu zarówno partyjnego, jak i szczególnie bezpartyjnego i wysunąć go do pracy w radach i komisjach. W znacznie szerszym niż dotąd zakresie wysuwać do tej pracy młodzież, jak również kobiety, wyróżniające się w Lidze Kobiet i innych organizacjach masowych. Wybory do prezydów rad narodowych wykazały, że mimo wyraźnych wytycznych i instrukcji Partii i Rządu, w dalszym ciągu istnieją szkodliwe, niezdrowe opory i zahamowania przy wysuwaniu kobiet w radach. Śmiało należy też wysuwać młodzież, posiadającą już wyrobienie społeczne i organizacyjne w pracy w Z.M.P. Sprawa odmłodzenia składu rad narodowych, szczególnie gminnych, na którą zwracano już niejednokrotnie uwagę, jest nadal otwarta i dotychczasowy stan nie uległ poprawie.

Po drugie — wydaje się koniecznym, stworzenie silniejszego trzonu w radzie i jej komisjach spośród odpowiedzialnych działaczy, którzyby zostali w tym celu zwolnieni od innych zajęć społecznych, i którzyby stwo-

rzyli ośrodek w każdej radzie, wychowujący nowe kadry aktywistów rad.

Na tej tylko drodze może się wytworzyć u nas typ działacza znającego dobrze problematykę rad i zamierzanego w niej, typ radnego i aktywisty, który potrafi być rzeczywistym przedstawicielem i rzecznikiem ludzi pracy na terenie swojej rady.

Niewątpliwie podstawową część nowego narybku dla rad powinny dostarczyć społeczne organizacje masowe, delegując po swojej linii do odpowiednich komisji rady, branżowo jak gdyby, najlepszych swoich aktywistów. Wprowadzenie tego nowego aktywu społecznego jest o tyle ułatwione, iż w myśl uchwały Rady Państwa z dn. 12.V.1950 r. w sprawie tymczasowych wytycznych dla powołania i działalności komisji rad, w skład tych komisji mogą wchodzić zarówno członkowie rady, jak i osoby powołane spoza grona rady.

W ten sposób nie ma przeszkód, a przeciwnie — jest rzeczą bardzo celową aby np. delegatki Ligi Kobiet wchodziły w skład komisji pracy i pomocy społecznej i tam realizowały swój program produktywizacji kobiet, aby delegaci szkolnych komitetów rodzicielskich, komitetów opiekuńczych czy Towarzystwa Burs i Stypendiów wchodziły do Komisji Oświaty, a delegaci Związku Samopomocy Chłopskiej — do Komisji Rolnictwa itp. i aby w ten sposób rada narodowa poprzez jej komisje obrastała szerokim wieńcem aktywu społecznego, aby stawała się rzeczywistą szkołą rządzenia dla ludzi pracy i kuźnią nowych ludowych kadr dla naszego aparatu gospodarczego, administracyjnego, oświatowego, kulturalnego i społecznego.

Sprawa ożywienia i właściwego ustawienia pracy rad i komisji wymaga świadomej, aktywnej pomocy ze strony prezydów rad wyższego stopnia. Sprawa ta będzie główną troską Kancelarii Rady Państwa, która w obecnym okresie stawia sobie jako naczelną zadanie zabezpieczenie od samego początku prawidłowości tego powiązania podstawowego i czuwanie aby w toku wielkiej i niewątpliwie trudnej pracy ustawiania nowych prezydów i ich wydziałów, nie został zagubiony istotny sens i cel reformy — ściślejsze wiązanie organów władzy ludowej z masami pracującymi i ich potrzebami.

Chciałbym tu zasygnalizować, że dla mocniejszego związania prezydium rady i samej rady z terenem będziemy upowszechniać dobre doświadczenia szeregu rad, które odbywały publiczne posiedzenia sprawozdawcze ze swej działalności również poza siedzibą rady — na zakładach pracy, w gromadach, PGR-ach. Chcemy wprowadzić stały obowiązek odbywania tego rodzaju zebrań co pewien czas, przy czym przewidziane jest, że sprawozdanie z działalności rady oraz jej organów tj. prezydium i komisji składać będzie przewodniczący prezydium. Dla uniknięcia ogólnikowości i co za tym idzie oderwania sprawozdań od problemów terenu przewiduje się, że w treści sprawozdania winna być specjalnie uwzględniona specyfika danego środowiska. I tak np. w sprawozdaniu wygłoszonym w ośrodku robotniczym omawiana byłaby działalność rady i prezydium w dziedzinie poprawy komunalnych warunków bytu klasy robotniczej, w ośrodkach wiejskich — sprawy specjalnie interesujące rolników itp. Będzie to nowa forma bezpośredniego wiązania prezydium rady z masami poprzez radę narodową — forma mająca na celu zapobieżenie niebezpieczeństwu zasklepienia się prezydium i wydziałów we własnym

gronie i w jednostronnym, pionowym tylko powiązaniu.

Sprawa zapewnienia należytego funkcjonowania rady narodowej i jej komisji oraz powiązania z nimi prezydium rady powinna być stałą troską całego prezydium rady, a w szczególności sekretarza prezydium, na którym spoczywa obowiązek koordynacji pracy rady i jej organów.

Nie można jednak pozostawić tej sprawy wyłącznie samej radzie i jej prezydium. Konieczny tu jest nadzór i pomoc ze strony prezydium rady wyższego stopnia.

Organem powołanym do nadzoru i pomocy w tej dziedzinie ze strony prezydium rady wyższego stopnia powinna być inspekcja specjalnie do tego celu przeszkolona, nie biurokratyczna, posiadająca w dużym stopniu cechy raczej instruktażu a nie urzędniczej kontroli w dawnym stylu.

Chciałbym w tym miejscu zwrócić uwagę na inspektorów istniejących przy dawnych prezydiach wojewódzkich i powiatowych rad narodowych, którzy jak dochodzą nas sygnały z terenu, nie są w nowych warunkach należycie wykorzystywani, a nawet skierowywani są do innych prac, nie z inspekcją nie mających wspólnego, mimo, że byli oni w ciągu ostatnich dwóch lat specjalnie doborani i szkoleni na kursach kilkumiesięcznych w Kancelarii Rady Państwa, właśnie dla wykonywania inspekcji po linii pracy rad i ich komisji.

Byłoby rzeczą konieczną, aby ci inspektorzy byli właściwie użyci, zgodnie z ich przygotowaniem, szczególnie w obecnym okresie, gdy stoi zadanie postawienia na właściwym poziomie pracy rad, uzupełniania ich składu, wyborów nowych komisji rad i dopomożenia im w przyswajaniu sobie dobrego stylu pracy, w układaniu planów pracy itp.

Niewątpliwie przygotowanie tych inspektorów będzie wymagało pewnego uzupełnienia w związku ze zmianą charakteru prezydium rady i jej komisji, niemniej jednak są oni bardziej przygotowani do tej roli niż dawny aparat inspekcji i kontroli administracji ogólnej, gdyż mają już doświadczenie w pracy z radami narodowymi. To ich doświadczenie jest dla nas szczególnie cenne, szczególnie w początkach naszej pracy z nowym aparatem prezydiów, przejętym od organów administracji rządowej i samorządu.

Korzystajmy w pracy rad narodowych z doświadczeń Związku Radzieckiego.

Byłoby rzeczą niesłuszną twierdzić, że nasze doświadczenia z pracy dawnych rad narodowych są wystarczające dla potrzeb obecnego okresu, gdy rady narodowe stały się terenowymi organami jednolitej władzy państwowej.

Nasza droga w tych warunkach musi prowadzić przez szybkie zbieranie własnych dobrych doświadczeń w pracy z radami do upowszechniania ich poprzez instruktaż, szkolenie i prasę. Trzeba powiedzieć, że materiałów w tej dziedzinie mamy jeszcze bardzo mało, że stawiamy na nowej drodze dopiero pierwsze kroki.

Dlatego też niezależnie od wskazówek, jakie na ten temat ukazują się i będą się coraz częściej ukazywać w dwutygodniku „Rada Narodowa“, niezależnie od kursów szkoleniowych i instruktażu, musimy przede wszystkim pełniejszą dłoń czerpać z doświadczeń ra-

dzieckich, gdzie w ciągu 33 lat wypracowane zostały bardzo liczne i skuteczne formy wiązania w codziennej pracy komitetów wykonawczych rad („ispółkomów“) z szerokimi masami reprezentowanymi w radach delegatów ludu pracującego w ZSRR.

W chwili obecnej, kiedy u nas władza państwowa w terenie należy do rad narodowych, potrzeba szerokiego korzystania z doświadczeń Związku Radzieckiego w tej dziedzinie staje się zupełnie zrozumiała i w o wiele wyższym stopniu płodna i skuteczna niż w okresie poprzednim, kiedy różnice między organizacją władz państwowych w terenie w Polsce i w ZSRR były znacznie głębsze.

Dziś otwartły się dla nas wielkie możliwości szerszego korzystania z bezcennych doświadczeń radzieckich również w dziedzinie demokratyzacji organów terenowych władzy państwowej. Oczywiście należy przy tym uwzględnić całą specyfikę naszych warunków rozwojowych i odmienność wynikającą z różnicy etapu, na jakim się znajdujemy w Polsce, w stosunku do ZSRR, kraju, który zbudował już socjalizm i który nie posiada klas o przeciwnych interesach.

Jeżeli sięgniemy do doświadczeń radzieckich, to widzimy, jak olbrzymie znaczenie przypisuje się w ZSRR sprawie powiązania każdego komitetu wykonawczego rady z szerokimi masami pracującymi, jak skutecznie poprzez rady, komisje i samych radnych wciąga się tam najszerzy aktywny społeczny do rządzenia. I tak np. w jednym tylko mieście Dniepropetrowsku pracuje w stałych komisjach przy Radzie Miejskiej i radach rejonowych ponad 800 radnych i około 250 aktywistów spoza rady.

Nie dziwnego, że przy tak szerokim aktywie skupionym i pracującym w komisjach radzieckich, potrzeby i bolączki ludzi pracy nie są tam pomijane, że znajdują się one na porządku dziennym zarówno sesji rady jak i posiedzeń komitetu wykonawczego, że głos komisji radzieckich w tych sprawach nie jest głosem wołającego na puszczy, ale zmusza rzeczywiście do działania — i to skutecznego działania — organa wykonawcze.

W Związku Radzieckim bardzo silny nacisk kładzie się nie tylko na łączność komitetu wykonawczego rady z masami poprzez same rady i ich komisje, ale poprzez każdego członka rady. Przejawia się to w troskliwym szkoleniu i instruowaniu członków rad, w poradnictwie organizowanym przez Komitet Wykonawczy dla radnych przy pomocy tzw. „komnat deputata“ czyli specjalnych gabinetów — poradni dla radnych, gdzie mogą oni przygotowywać sprawozdania, otrzymywać pomoc w zebraniu materiałów do tych sprawozdań, które obowiązani są składać wobec swoich wyborców.

Jak wiadomo u nas nie jest jeszcze dotąd praktykowane składanie sprawozdań z działalności rady przez samych radnych. Niewątpliwie jednak w tym kierunku pójdziemy, szczególnie po przeprowadzeniu wyborów do rad narodowych.

Tym niemniej już dzisiaj prezydium rad narodowych powinny zwrócić żywszą uwagę na ten zaniedbany odcinek pracy, jakim jest szkolenie i instruowanie radnych poprzez odprawy, odczyty i kursy, mające na celu podniesienie ich poziomu wyrobienia społecznego i fachowego, co jest konieczne zarówno dla usprawnienia pracy radnych w komisjach jak i dla ich przygotowania do poważniejszych obowiązków w przyszłości, w szczególności do składania publicznych sprawozdań z działalności przed wyborcami.

Bogata praktyka i doświadczenie Związku Radzieckiego uczą nas, że komitety wykonawcze rad tylko wówczas mogą prawidłowo rozwiązywać stojące przed nimi zadania, kiedy w swojej codziennej pracy opierają się one o rady, o ich najszerszy aktyw i kiedy nie boją się one stawiać swoją pracę pod ogień krytyki mas pracujących. Doświadczenie radzieckie uczy nas, że ścisła więź z masami jest nieodzownym warunkiem należytego wykonywania przez organa wykonawcze rad swoich zadań.

Wreszcie doświadczenie z pracy rad w Związku Radzieckim i wskazania nauki Lenina i Stalina uczą nas, że jedynie najściślejsze powiązanie organów wykonawczych rad z masami i ich organizacjami chroni aparat władzy ludowej przed zarazą biurokratyzmu. Pamiętamy z jaką siłą piętnował Lenin schorzenia biurokratyczne młodego aparatu radzieckiego, z jaką pasją odsłaniał klasowe korzenie biurokratyzmu. Pamiętamy pełne przenikliwości i troski jego określenie państwa radzieckiego owego okresu jako „państwa robotników i chłopów z wypaczeniem biurokratycznym“.

Schorzenia biurokratyzmu w aparacie radzieckim dostrzegał i tępił nieubłaganie tow. Stalin wskazując, że największe niebezpieczeństwo stanowią nie starzy biurokraci, lecz nowi radzieccy biurokraci dlatego właśnie, że maskują się oni radzieckimi formami. Najgroźniejsze przejawy biurokratyzmu, to nie tylko śmieszne grzebanie się w papierkach i niezliczonych załącznikach, ale właśnie komenderowanie, dyrygowanie z za biurka bez łączności z terenem, nie słuchanie mas i wynikające z tego tendencje do bonzowstwa u kadr kierowniczych. **Dzięki tej trosce wielkich kierowników państwa radzieckiego — ZSRR i jego radziecki aparat państwowy stał**

się dziś niezrównanym wzorem demokratyzmu, rzeczywistością szkołą rządzenia dla najszerszych mas pracujących.

Jest dla każdego rzeczą widoczną i bezsporną, że niebezpieczeństwo biurokratyzmu istnieje dziś u nas w bardzo szerokim zakresie, że dotknięte są nim nasze organy władzy ludowej, nasz aparat urzędniczy, szczególnie ten, który z dawnych zarządów miejskich i gminnych, ze starostw i urzędów wojewódzkich przepłynął do nowych prezydiów rad i ich wydziałów. Istnieje w związku z tym realne niebezpieczeństwo zarażenia bakcylem biurokratyzmu przez stare elementy urzędnicze nowych organów władzy państwowej u samego początku ich działalności, zanim zdążą one jeszcze okrzepnąć i wypracować sobie nowy styl pracy. Od tego niebezpieczeństwa może je uratować jedynie ścisła więź z masami, jedynie stały nadzór i kontrola pracy prezydium i jego wydziałów ze strony rady i komisji, jedynie szerokie i umiejętne stosowanie oręża krytyki i samokrytyki w pracach rad i ich organów.

Sprawa ścisłego powiązania pracy prezydiów rad wszystkich stopni z samymi radami, z ich komisjami i poprzez te komisje z najszerszymi masami ludzi pracy, jest dziś najważniejszym zadaniem nowych prezydiów! Od tego powiązania zależy w gruncie rzeczy realizacja całej reformy ustrojowej, w tym powiązaniu leży najgłębszy sens i cel reformy, która w myśl wskazań Ob. Prezydenta Bieruta na IV Plenum KC. PZPR polega na „silniejszym powiązaniu organów władzy państwowej z masami ludowymi i ich potrzebami, z ich interesami oraz ich wolą wyrażoną w bezpośrednim praktycznym obcowaniu między organami terenowymi państwa i ludem pracującym“.

STANISŁAW TOŁWIŃSKI

Dyr. Gen. Zespołu II
w Prezydium Rady Ministrów

Organizacja i styl pracy prezydium wojew. rady narodowej i pow. rady narodowej

Mam mówić o organizacji i stylu pracy prezydiów rad narodowych wyższego stopnia, t. zn. rad wojewódzkich i powiatowych. Zagadnienia te były już częściowo naświetlone w referatach na pierwszej naszej konferencji szkoleniowej w połowie kwietnia r. b. Dzisiaj, gdy prezydium przystąpiły już do pracy w terenie, trzeba te sprawy omówić bardziej szczegółowo.

Mówiąc konkretnie o organizacji i stylu pracy trzeba ciągle pamiętać o tej drodze, którą przebyliśmy w dotychczasowej naszej praktyce administracyjnej, o tych nawykach, które mamy do przewyciężenia, aby pracę naszą ustawić od początku w myśl założeń i zgodnie z duchem nowej ustawy o terenowych organach jednolitej władzy państwowej w Polsce. Reformą, którą wprowadzamy obecnie w życie, to nie tylko

scalenie organów uchwałodawczych i kontrolnych z organami wykonawczymi, to nie tylko zniesienie dawnego pionu urzędów terenowych b. Ministerstwa Administracji Publicznej, podporządkowanie kompetencji rad narodowych aparatu poszczególnych resortów państwowych (ministerstw), — to scalenie i ujęcie w jednolity system centralizmu demokratycznego władzy ludowej w terenie.

„Nasze rady — mówił w swym referacie na uroczystej sesji Stołecznej Rady Narodowej Ob. Wicepremier Zawadzki — nie będą tylko sumą dotychczasowych rad i terenowych organów rządowych. Będą one nowymi w swym wyrazie polityczno - ustrojowym organami władzy państwowej, sprawującymi swe funkcje na zasadach centralizmu demokratycznego, łączące-

go sprężystą dyscyplinę Państwa z rozwojem warunków dla wyzwolenia się prężnej i twórczej inicjatywy miejscowej“.

Ten głęboki przełom, wymaga gruntownej zmiany stylu i metod pracy. Dlatego dobrze się stało — i uczynione to zostało z pełną świadomością — że w organach wykonawczych rad narodowych na wszystkich szczeblach bierze udział wielu nowych ludzi, że aparat wykonawczy nowej terenowej władzy ludowej został gruntownie odnowiony i zasilony nowymi aktywistami przede wszystkim z klasy robotniczej. Tym niemniej istnieje jeszcze niebezpieczeństwo wybrania zbyt łatwej, mechanicznej drogi łączenia dawnych funkcji aparatu, ulegania presji starych metod pracy. I trzeba tutaj wykazać jak największą czujność, aby nie ześlizgnąć się po tej drodze, a jednocześnie nie osłabić sprawności funkcjonowania nowego aparatu terenowego władzy państwowej, ale wzmocnić i podnieść tę sprawność na wyższy poziom.

Szczegółowo omawiam w swym referacie organizację pracy prezydium wojewódzkich i powiatowych rad narodowych. Praca tych prezydium posiada swoją szczególną specyfikę. Są one organami nie tylko bezpośrednio **rządzającymi, sprawującymi** władzę z ramienia swych rad narodowych, ale również i w przeważnej mierze **nadzorującymi i kierującymi** pracą niższych ogniw terenowej władzy ludowej, **doprowadzającymi** do nich wytyczne polityki i gospodarki od poszczególnych resortów państwowych i centralnej władzy ludowej (Rada Państwa i Rząd), **kontrolującymi wykonanie** tych wytycznych, **sygnalizującymi i koordynującymi** od dołu do góry potrzeby i gospodarkę bezpośrednio terenu. W organizacji i stylu pracy prezydium tych rad szczególne znaczenie ma dokładne zrozumienie i stosowanie zasad centralizmu demokratycznego, zrozumienie jego diametralnego przeciwieństwa do centralizmu biurokratycznego.

Prezydium wojewódzkiej rady narodowej musi przeprowadzać dokładnie i wnikliwie instruktaż pionowy docierając do prezydium powiatowych i gminnych rad narodowych, a następnie sprawdzać wykonanie tego instruktażu. Prezydium powiatowych rad narodowych muszą robić to samo w odniesieniu do prezydium gminnej lub miejskiej rady narodowej, jako najniższego ogniw terenowej władzy państwowej. Jest to linia działania centralistycznego, zapewniająca jednolitość polityki i planowość naszej gospodarki mierzącej do socjalizmu, budującej jego fundamenty.

Ale prezydium wojewódzkich i powiatowych rad narodowych są jednocześnie organami rad narodowych, rewolucyjnego przedstawicielstwa mas pracujących Polski, w codziennej nieustannej walce klasowej i w codziennej nieustannej pracy twórczej budujących nowy ustrój społeczny.

Instruktaż władz centralnych będzie więc wprowadzany w życie przez prezydium i ich wydziały nie mechanicznie, nie biurokratycznie, ale pod nieustanną kontrolą mas, w oparciu o doświadczenie mas. Wynika to z jednoczesnego podporządkowania prezydium radom narodowym (linia działania demokratycznego). Dla wykonania tego instruktażu coraz szersze rzesze ludności pracującej będą wciągane w orbitę bezpośredniej pracy administracyjnej, będą uczyć się sztuki rządzenia. Od terenowych organów władzy ludowej

niższego stopnia będą więc szły w górę do władz centralnych sygnały i sprawozdania z terenu o niezaspokojonych potrzebach, o niewłaściwych metodach pracy, o niewykorzystanych źródłach podniesienia produkcji i wydajności pracy. Będą szły jednocześnie przykłady zaradności gospodarczej, inicjatywy twórczej, właściwych samodzielnych rozwiązań, przyczyniających się do bezpośredniego podniesienia stopy życiowej i warunków kulturalnego bytowania ludności.

Połączenie tych dwóch metod działania — zapewnienie pełnej sprawności funkcjonowania organów władzy terenowej w ramach planu ogólnopaństwowego, zdyscyplinowanie całego aparatu dla wykonania tego planu i jednocześnie jak najszersze wykorzystanie oddolnej inicjatywy, nieustanne utrzymywanie kontaktów z ludnością reprezentowaną w radach — to ogniskowe zagadnienie dla należytego ustawienia organizacji i stylu pracy prezydium rad narodowych.

Członkowie prezydium wojewódzkiej czy powiatowej rady narodowej nadzorują i kierują pracami poszczególnych wydziałów (referatów) prezydium. Wydziały prezydium odpowiadają określonym resortom centralnej władzy państwowej i otrzymują w zakresie swej pracy instruktaż od odpowiedniego resortu. Ale członkowie prezydium pracują jednocześnie kolektywnie, na posiedzeniach prezydium, koordynując i uzgadniając działalność i pracę poszczególnych wydziałów z całokształtem gospodarki terenowej, kierowanej i kontrolowanej przez rady narodowe.

Instruktaż od każdego z resortowych ministrów kierowany jest bezpośrednio do odpowiedniego wydziału prezydium wojewódzkiej rady narodowej oraz Rady Narodowej m. st. Warszawy i m. Łodzi i przekazywany następnie do odpowiedniego wydziału lub referatu prezydium powiatowej (miejskiej) rady narodowej. Władzą zwierzchnią w stosunku do wydziałów referatów prezydium powiatowej (miejskiej) rady narodowej są odpowiednie wydziały wojewódzkiej rady narodowej. Wydziały i referaty powiatowej rady narodowej są w tym samym znaczeniu władzą zwierzchnią dla odpowiednich referatów prezydium gminnych (miejskich) rad narodowych.

Jednym z podstawowych zadań prezydium wojewódzkich i powiatowych rad narodowych jest zapewnienie sprawnego przebiegu tego instruktażu od góry do dołu, rozdzielenie zadań resortowych opracowanych centralnie dla każdego województwa na zadania dla każdego powiatu a następnie dla każdej gminy i miasta. Ale jednocześnie każdy resort musi mieć zapewnioną sprawną sygnalizację niezaspokojonych potrzeb od dołu do góry, sygnalizację niezbędnych korekt do przyszłych planów i zadań, poprawek w zarządzonym instruktażu.

Wydziałom resortowym prezydium rad narodowych na każdym szczeblu podlegają odpowiednie przedsiębiorstwa, zakłady i instytucje, zarządzane bądź w skali województwa, bądź w skali powiatu i miasta, bądź w skali gminy. Wydział resortowy prezydium wojewódzkiej rady narodowej nie tylko więc nadzoruje gospodarkę przedsiębiorstwa, zakładu, instytucji, podległych odpowiedniemu wydziałowi prezydium powiatowej rady narodowej, ale kieruje bezpośrednio gospodarkę podległych sobie zakładów, prowadzonych w skali wojewódzkiej. Tak samo przedstawia się sprawa w od-

powiednich wydziałach (referatach) prezydium powiatowej rady narodowej. Plan działalności każdego wydziału resortowego prezydium wojewódzkiej lub powiatowej rady narodowej składa się z planu zbiorczego odpowiednich zadań, wykonywanych przez komórki niższe, i planu zadań wykonywanych w danym zakresie bezpośrednio przez ten wydział.

Osobne miejsce w organizacji pracy prezydium wojewódzkiej i powiatowej rady narodowej zajmują komisje planowania gospodarczego. Pozostają one z reguły pod bezpośrednim kierownictwem jednego z członków prezydium. Czynnikiem działania centralistycznego, zdyscyplinowanego w ramach instruktażu władzy naczelnej, którą jest w danym wypadku Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego, jest tutaj mocniej podkreślony. Organizacja tego pionu jest objęta oddzielnymi instrukcjami Prezydium Rządu. Są to instrukcje: Nr 6 — w sprawie organizacji i zakresu działania wojewódzkich oraz powiatowych komisji planowania gospodarczego i Nr 7 — w sprawie zakresu spraw objętych terenowymi planami gospodarczymi oraz trybu składania projektów tych planów. Nie oznacza to jednakże ograniczenia kompetencji terenowej władzy ludowej w zakresie planowania, wykazywania również i w tej dziedzinie inicjatywy oddolnej, sygnalizowania potrzeb terenu i zgłaszania korekt w ramach wyznaczonych zadań i limitów ogólnych. Planowanie rozpoczyna się na szczeblu prezydium powiatowej rady narodowej. Nakłada to na prezydium tej rady obowiązek szczególnej troski o należyte uwzględnienie potrzeb poszczególnych gmin (miast) i ścisłej współpracy w tym zakresie z prezydiami gminnych (miejskich) rad narodowych.

Wydziały finansowe, podlegające Ministrowi Finansów jako władzy naczelnej, łączą obecnie funkcje dotychczasowych urzędów i izb skarbowych z funkcjami dawnych wydziałów finansowo-budżetowych urzędów wojewódzkich i samorządu. Planowanie budżetowe i pobór podatków zarówno na pokrycie budżetu centralnego Państwa jak i budżetów terenowych zostają obecnie scalone. Budżet w gospodarce socjalistycznej jest odpowiednikiem finansowym planu gospodarczego i musi być z nim ściśle związany. Dlatego też w kompetencjach wojewódzkich i powiatowych komisji planowania gospodarczego jest zastrzeżone opinowanie dla prezydium rady narodowej projektów budżetu z punktu widzenia zgodności z terenowymi planami gospodarczymi. Rola i zadania wydziałów finansowych prezydium wojewódzkich i powiatowych rad narodowych są szczególnie odpowiedzialne. Ujęte one zostały w oddzielnej instrukcji Nr 5 Prezydium Rządu.

Prezes Rady Ministrów jest władzą naczelną w stosunku do wydziałów ogólnie - administracyjnych prezydium rad narodowych. Objęło ono pod tym względem kompetencje zniesionej Ministerstwa Administracji Publicznej. Na szczeblu prezydium wojewódzkich rad narodowych podlegają tej władzy naczelnej wydziały: ogólny, kadr, inspekcji, społeczno - administracyjny i wojskowy; na szczeblu prezydium powiatowych rad narodowych wydział ogólny i referaty: kadr, inspekcji, społeczno - administracyjny oraz wojskowy. W Prezydium Rady Ministrów został powołany oddzielny Zespół II do Spraw Prezydium Rad Narodowych, składający się z Biura Organizacyjnego (obejmującego również Inspekcję), Biura Kadr i Szkole-

nia, Biura Społeczno - Administracyjnego i Biura Administracji Wojskowej.

Wszystkie sprawy zastrzeżone w ustawie o terenowych organach jednolitej władzy państwowej do kompetencji Rządu (Rada Ministrów i Prezes Rady Ministrów) są przygotowywane w Zespole II Prezydium Rady Ministrów.

Prezydium Rządu koordynuje, rozpatruje i zatwierdza wszystkie ważniejsze zarządzenia władz resortowych, dotyczące organów terenowych jednolitej władzy państwowej.

Wymienione wyżej wydziały ogólnie - administracyjne prezydium wojewódzkich i powiatowych rad narodowych mają m. in. specjalne zadanie doprowadzenia tych uchwał Rządu do wszystkich komórek władzy terenowej i obsługi prezydium w należyтым ustawieniu pracy wykonawczej, współpracy z radami narodowymi, zgodnie z literą i duchem nowej ustawy.

Zakres pracy wydziału ogólnego prezydium obejmuje obsługę pracy rady narodowej i jej komisji, obsługę pracy prezydium, sprawy organizacyjne, sprawy gospodarcze, sprawy podziału terytorialnego oraz obsługę prawną. Wydział ten jest podporządkowany sekretarzowi rady, który w zasadzie w prezydiach rad wojewódzkich powinien być zwolniony od obowiązków nadzorowania innych wydziałów prezydium. Ma to na celu umożliwienie sekretarzowi zajęcie się przede wszystkim należytą obsługą prac komisji rady oraz sprawami organizacyjnymi i sprawozdawczością. Przez wydział ogólny prezydium wojewódzkich i powiatowych rad narodowych przechodzić będzie instruktaż zarówno od Kancelarii Rady Państwa w zakresie spraw związanych z pracą rad narodowych i ich komisji, jak i instruktaż Biura Organizacyjnego w Zespole II. Od pracy sekretarza prezydium i podległego mu wydziału ogólnego zależy w dużym stopniu zapewnienie należytego stylu pracy nowej władzy ludowej w terenie, utrzymanie kontaktu przez prezydium rady i jej komisje z masami robotniczymi reprezentowanymi w radzie, odpowiednia organizacja posiedzeń plenarnych rady dostępnych dla publiczności, wprowadzenie zasady odbywania posiedzeń poświęconych określonym sprawom w zakładach pracy i w gromadach wiejskich, zorganizowanie systematycznego składania sprawozdań przed masami pracującymi przez członków rad i t. d. Te nowe zwyczaje powinny być wprowadzane nie drogą zarządzeń lecz drogą przykładu, który przejmować będą prezydium rad narodowych niższego stopnia, wnosząc jednocześnie swoje pomysły i swoje pozytywne doświadczenia, stawiane jako przykład do upowszechnienia.

Sprawozdawczość, prowadzona przez wydział ogólny, będzie znacznie bardziej wszechstronna niż była nią dotychczas w urzędzie wojewódzkim, samorządzie czy też biurze rady. Sprawozdawczość ta ma cel podwójny: z jednej strony — informować ona musi codziennie prezydium rady o wykonaniu powziętych uchwał, o pracy podległego prezydium aparatu wykonawczego, o pracy i aktywizacji czynnika społecznego; z drugiej strony — sprawozdawczość musi zapewnić prezydium rady wyższego stopnia dokładną informację o pracy i wykonaniu wyznaczonych zadań przez prezydium rad narodowych niższego stopnia i dostarczenie odpowiedniego materiału sprawozdawczego Kancelarii Rady Państwa i Zespołowi II.

Porady prawne pod red. dr Jerzego Starościaka

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Michałowie zapytuje, czy członek prezydium G.R.N. wybrany w skład prezydium spoza rady staje się członkiem rady?

Odpowiedź:

Osoba wybrana na członka prezydium rady spoza grona rady nie staje się automatycznie członkiem rady. Członek prezydium G. R. N. może nie być członkiem rady.

Uzasadnienie:

§ 4 uchwały Rady Ministrów z dnia 17 kwietnia 1950 r. (Instrukcja Nr 2) w sprawie układu, podziału pracy i trybu działania prezydiów rad narodowych — stanowi, że wszystkie osoby wchodzące w skład prezydium mogą być wybrane z grona rady lub spoza jej grona.

Przepis ten ma na celu rozszerzenie bazy osób, z której mogą być powołane osoby do organu wykonawczego rady. Wyboru do prezydium nie łączy żaden przepis z wejściem wybranego członka prezydium do rady z mocy samego prawa.

W tym stanie rzeczy dojść należy do wniosku, że wybór do prezydium nie daje jeszcze podstaw do automatycznego (z mocy samego prawa) wejścia w skład samej rady.

Ażeby członek prezydium wybrany spoza rady mógł stać się radnym, winnaby być dokonana formalna kooptacja do składu rady lub delegowanie go do rady na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 26 z 1946 r.).

M. Nowakowski

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Służewie zapytuje, czy Kierownik Wydziału w Prezydium P.R.N. lub Referatu w G.R.N. może być członkiem odnośnej rady?

Odpowiedź:

Kierownik i pracownicy zatrudnieni w wydziałach lub referatach prezydium rady, mogą wchodzić do rady narodowej na ogólnych zasadach.

Uzasadnienie:

Według art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej — czynne i bierne prawo wyborcze, tryb wybierania i liczbę członków rad narodowych oraz czas trwania kadencji rad narodowych określi osobna ustawa, wg art. 43 do czasu wejścia w życie tej ustawy — pozostają w mocy dotychczasowe przepisy o tworzeniu, składzie i zmianach składu rad narodowych.

Obowiązuje zatem nadal w tym przedmiocie postanowienie ustawy z dn. 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 26 z 1945 r.).

W świetle zaś tych przepisów nie istnieją przeszkody w łączeniu stanowiska w służbie publicznej z mandatem radnego.

Sprawą łączącą się z postawionym pytaniem, jest udział zbyt wielkiej ilości pracowników publicznych w radach powodujący „zurzędniczenie“ rady. Zbyt wielką ilość urzędników w radzie uznać należy za zjawisko niepożądane.

M. Nowakowski

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Kosmaczewie zapytuje czy pracownikowi kontraktowemu zatrudnionemu w administracji państwowej służy prawo do żądania odszkodowania za nieudzielony czy niewykorzystany urlop wypoczynkowy?

Odpowiedź:

Pracownikowi kontraktowemu zatrudnionemu w administracji państwowej nie służy prawo do żądania odszkodowania za nieudzielony lub niewykorzystany urlop wypoczynkowy.

Uzasadnienie:

W myśl ustalonego orzecznictwa S. N., (a w szczególności orzeczenia nr I C 354/33 Zb. Urz. nr 58/934) ustawa z 16.V.1922 r. o urlopach pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu nie ma zastosowania do pracowników kontraktowych zatrudnionych w administracji państwowej. Roszczenie o odszkodowanie oceniać należy w świetle ustawy z 17.II.1922

o państwowej służbie cywilnej. Ustawa ta w art. 36 przyznaje funkcjonariuszom państwowym prawo do corocznego urlopu wypoczynkowego, o ile nie zachodzą ważne przeszkody, do udzielenia tego urlopu, ale jak to wyjaśnił już S. N. w orzeczeniach zawartych w Zb. Urzęd. Nr 58/1934 i 177/1936 ustawa o państwowej służbie cywilnej nie daje funkcjonariuszom państwowym prawa do żądania odszkodowania za nieudzielony czy niewykorzystany urlop. (Stanowisko to oparte jest na wyroku Sądu Najwyższego z 15.III.1949 r. Sygn. akt. Wa C 301/48).

Mgr St. Ślubowski

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Wysokiem zapytuje, czy należą się zasiłki rodzinne sołtysom na ich żony?

Odpowiedź:

Odpowiedź na to pytanie zawiera porada zamieszczona na str. XVI w Nr 4 (166) Rady Narodowej z dnia 15 lutego 1950 r. oraz artykuł Z. Ubysza — Prawa sołtysów odnośnie wynagrodzeń i korzystania z zasiłków rodzinnych ogłoszony na str. 19—20 w Nr 1 (163) Rady Narodowej z dnia 1 stycznia 1950 r.

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Morzeszczynie zapytuje, na jakiej podstawie prawnej należy się odszkodowanie rolnikowi, któremu gmina zabrała kawałek ziemi uprawnej na budowę drogi?

Odpowiedź:

Gmina może przejąć ziemię na budowę drogi od rolnika bądź za jego zgodą (umowa) bądź bez jego zgody w drodze wywłaszczenia. Wywłaszczenie następuje za odszkodowaniem.

Ustalając odszkodowanie za zabraną rolnikowi na budowę drogi ziemię należy uwzględnić przepisy dekretu z 26 kwietnia 1949 r. o nabywaniu i przekazywaniu nieruchomości niezbędnych dla realizacji narodowych planów gospodarczych (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 438), który w rozdziale 4 wyjaśnia sprawę odszkodowania w wypadku wywłaszczenia.

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Łaznowie powiatu brzezińskiego zapytuje, czy Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w związku z konferencją agrotechniczną zwołaną przez PRN w Brzezinach, trwającą 10 godzin, może wydać polecenie wypłaty diet za 2 doby cscbom z terenu gminy uczestniczącym w tej konferencji?

Odpowiedź:

Przy obliczaniu diet miarodajne są przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z 24 lipca 1948 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 279). Rozporządzenie to w dziale II, rozdział I — diety, przewiduje, że jednostką obliczenia diet jest 24 godzinny okres czasu liczony od chwili wyjazdu ze zwykłego miejsca służbowego do chwili powrotu do tego miejsca (art. 16 pkt. 1).

Jeżeli czas trwania podróży służbowej wynosił na dobę mniej niż 8 godzin diety nie przysługują, od 8 do 18 godzin połowę diety, ponad 18 godzin całą dietę. W oparciu o podane przepisy, należy obliczyć należne diety. Jeśli konferencja wraz z dojazdem osób biorących w niej udział trwała mniej niż 24 godziny Prezydium P. R. N. nie może wydać polecenia wypłaty diet za dwie doby. Polecenie takie byłoby przekroczeniem prawa. Polecenie takie podlegałoby uchyleniu a wydający naraża się na pociągnięcie do odpowiedzialności.

Mgr St. Siubowski

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Krowiarkach, pow. raciborskiego zapytuje:

- 1) czy gminy wiejskie obowiązane są do przymusowego ściągania grzywien i kosztów sądowych o ile przy sądach grodzkich, właściwych dla tych gmin istnieją komornicy?
- 2) jeśli taki obowiązek dla gminy istnieje, to na jakiej podstawie prawnej?

Odpowiedź:

- 1) Gmina wiejska obowiązana jest na polecenie sądu lub prokuratora do egzekwowania grzywien,

opłat sądowych i kosztów postępowania, nawet wówczas, gdy przy Sądzie Grodzkim właściwym dla tej gminy istnieją komornicy.

- 2) Obowiązek powyższy oparty jest na przepisach art. VII § 2 przepisów wprowadzających prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym. (Dz. U. Nr 112 z 1932 r. poz. 934).

Uzasadnienie:

Przepisy wprowadzające prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym nakładają na władzę gminną lub miejską obowiązek egzekwowania grzywien, kar pieniężnych, opłat sądowych i kosztów postępowania w wypadku zlecenia im tych czynności przez sąd lub prokuratora. Przepis mówi o władzy gminnej.

Obowiązek ten istnieje w wypadku polecenia sądu lub prokuratora bez względu na to, czy istnieje przy Sądzie Grodzkim komornik, co wynika z samego brzmienia ustawy.

Nie należy mylić egzekwowania grzywien, kar pieniężnych, opłat sądowych i kosztów postępowania z egzekucją z ruchomości celem zaspokojenia należności pieniężnych. W tym ostatnim wypadku tylko komornik właściwy jest do przeprowadzenia egzekucji, a władza gminna lub miejska jest właściwa do przeprowadzenia egzekucji tylko wówczas, gdy egzekucja ma być przeprowadzona poza siedzibą komornika i ponadto, gdy Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia ogłoszonego w Dzienniku Ustaw, oznaczy dany okręg sądu grodzkiego, w którym władze gminne lub miejskie mogą przeprowadzić taką egzekucję (art. VIII przepisów wprowadz. prawo o sądow. postęp. egzek.). Władza gminna egzekwuje na polecenie sądu lub prokuratora opłaty sądowe, grzywny, kary pieniężne i koszty postępowania w trybie postępowania przymusowego w admnistracji (art. VII § 2 cytowanych przepisów).

W myśl przepisów § 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.X.1935 r. (Dz. U. 80 poz. 497) za wykonanie egzekucji na polecenie sądu lub prokuratora gmina pobiera wynagrodzenie, które ściągają od dłużnika wraz z egzekwowaną należnością.

B. Wójtcwicz

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Kwidzynie zapytuje czy dopuszczalne jest wypłacenie zaliczki na pobory dróżnikowi, skierowanemu na wczasy pracownicze. Wątpliwość ta powstała w związku z ządaniem Powiatowej Rady Związków Zawodowych dokonania wypłaty zaliczki.

Odpowiedź:

Dokonywanie zaliczkowych wypłat na pobory jest sprzeczne z obowiązującymi przepisami prawnymi

Uzasadnienie:

Ustawa z 4 lutego 1949 r. o uposażeniu pracowników państwowych (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 39) nie przewiduje dokonywania wypłat zaliczek na pobory. Sprawa ta została również wyjaśniona w okólniku Ministra Administracji Publicznej Nr 33 z 5 kwietnia 1949 r. Dz. Urzędowy M.A.P. Nr 17, poz. 90) wskazującym na niedopuszczalność tych wypłat. Sprawa pomocy finansowej pracownikowi wyjeżdżającemu na wczasy może natomiast być zrealizowana na innej płaszczyźnie, mianowicie przez kasę pożyczkowo - zapomogową lub też z funduszy przewidzianych na akcję socjalną.

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Miasteczku zapytuje, czy i na jakiej podstawie prawnej gmina jest zobowiązana stawić podwozy dla ochotniczej straży pożarnej (przewiezienie ludzi i sprzętu) wezwanej przez Powiatową Komendę Straży Pożarnej na pokazy strażackie do miasta powiatowego odległego od gminy o 20 kilometrów?

Odpowiedź na powyższe pytanie została już ogłoszona w „Radzie Narodowej“ Nr 6 i 7 z rb. na stronie XXVII.

W. Sobańska

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Łęczycy zapytuje, czy podwyższone dodatki funkcyjne przewidziane w paragrafie 5 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1949 r. (Dz. U. R. P. Nr 14, poz. 94) przysługują również b. powiatowym inspektorom gmin?

Odpowiedź:

Zwiększone stawki dodatku funkcyjnego o sumy podane w § 5 cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów przysługują tylko tym inspektorom, których Komisja Kwalifikacyjna przy Radzie Państwa zaliczyła do kategorii inspektorów kontroli wewnętrznej.

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Rzgowie powiatu konińskiego zapytuje, w jaki sposób obliczyć diety pracownikowi przeniesionemu na teren tutejszej gminy z innej gminy?

Odpowiedź:

Poruszone w pytaniu zagadnienie uregulowane jest w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 24 lipca 1948 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 279). W myśl § 3 tego rozporządzenia w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe funkcjonariuszowi państwowemu należą się:

- 1) diety dla nich i członków rodziny,
- 2) zwrot kosztów przejazdu ich i członków rodziny,
- 3) ryczałt za przeniesienie,
- 4) zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego.

Szczegółowe wyjaśnienie odnośnie podanych czterech punktów zawiera rozporządzenie w § 4 oraz rozdziale 1.

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Kamienicy Polskiej (powiat częstochowski) zapytuje, czy instruktorowi gminnej komisji kontroli społecznej, który jest członkiem tej komisji należą się diety i wynagrodzenie instruktora G. K. K.S. w sumie 1.500 zł, o ile komisja nie przejawiała należytej żywotności?

Odpowiedź:

Instruktorowi Gminnej Komisji Kontroli Społecznej, który jest członkiem zwyczajnym Komisji należą się diety za udział w czynnościach komisji poza miejscem swego urzędowania. Jeśli Komisja nie jest dostatecznie aktywna Prezy-

dium G.R.N. może na ogólnych zasadach zmniejszyć jego wynagrodzenie (1500 zł jest jedynie granicą maksymalną) lub zwolnić go z pełnienia tej funkcji.

Uzasadnienie:

Sprawa powołania instruktorów gminnych komisji kontroli społecznej została wyjaśniona w okólniku Kancelarii Rady Państwa Nr 49 z dnia 6 lipca 1948 r. w sprawie aktywizacji komisji kontroli społecznej gminnych rad narodowych. W myśl cytowanego okólnika dopuszczalne jest powoływanie w gminach instruktorów kontroli społecznej z poza grona urzędników administracji gminnej. O potrzebie powołania instruktora powinno decydować prezydium powiatowej rady narodowej

Do obowiązków instruktora należy troska o prawidłową organizację pracy gminnej komisji kontroli społecznej i obsługa techniczno-biurowa tej komisji. O ile zatrudniony instruktor nie wypełnia należycie ciężących obowiązków uposażenie jego może być zmniejszone, ewentualnie winien on być odwołany ze swego stanowiska, a na jego miejsce przyjęty nowy instruktor wyrobiony społecznie i obeznany technicznie z pracami kontroli.

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Brzostku, zapytuje, czy wypowiedzianemu pracę referentowi zatrudnienemu w miejscowej gminie przysługuje urlop wypoczynkowy?

Odpowiedź:

Pracownikowi wymawiającemu pracę w danym roku kalendarzowym niewykorzystany urlop wypoczynkowy nie przysługuje.

Uzasadnienie:

Ustawa z dnia 16 maja 1922 r. o urlopiach dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 334, 735/33, 238/45, 258/48) w art. 3 przewiduje, że **pracownik traci prawo do urlopu, jeśli sam rozwiązał umowę pracy lub jeśli rozwiązanie nastąpiło z powodów które dają prawo do rozwiązania umowy pracy bez uprzedniego wypowiedzenia.**

A. Szklarczyk

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Sieradzu zapytuje, czy wypła'a zasiłków rodzinnych dla emerytów samorządowych podlega zwrotowi przez Ubezpieczalnię Społeczną z Funduszu Zasiłków Rodzinnych, czy też winna być pokryta z budżetu powiatowego?

Odpowiedź:

Zasiłki rodzinne w r. 1950 dla dla emerytów samorządowych winny być wypłacane z budżetu powiatowego w Sieradzu.

Uzasadnienie:

Stosownie do postanowienia art. 8 ust. 2 i 3 dekretu z dnia 28 października 1947 r., o ubezpieczeniu rodzinnym (Dz. U. R. P. Nr 66, poz. 414) osobom, pobierającym zaopatrzenie emerytalne i sieroce, zasiłki rodzinne wypłaca instytucja, udzielająca powyższych świadczeń na rachunek Funduszu Zasiłków Rodzinnych. Wzajemne rozrachunki między instytucjami dokonywanymi wypłat zasiłków rodzinnych i Funduszem Zasiłków Rodzinnych nie są na razie dokonywane

S Janicka

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Łaznowie zapytuje, kto ma opłacać diety członkom komisji G. R. N. wyjeżdżającym na konferencję zwołaną przez Prezydium Powiatowej Rady Narodowej — gmina czy powiat i w jakiej wysokości?

Odpowiedź:

W wypadku delegacji służbowej do innej miejscowości osobom delegowanym przysługują diety w wysokości 450 zł, a do miejscowości wymienionych w cytowanym niżej rozporządzeniu — na Ziemiach Odzyskanych 500 zł dziennie stosownie do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 lipca 1948 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym, oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowo (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 279). Diety wypłaca władza lub instytucja delegująca, a nie ta do której się delegowany udaje, w tym wypadku diety wypłaca gmina.

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Lubnianach, powiatu opolskiego zapytuje, czy pracownikowi fizycznemu - dróżnikowi, zatrudnionemu w gminie, a pobierającemu pobyty ryczałtowo, należy w wypadku choroby wypłacać w dalszym ciągu pobyty przez okres 3 miesięcy, czy też winien on pobierać zasiłki od pierwszego dnia choroby?

Odpowiedź:

Dróżnikowi pobierającemu wynagrodzenie ryczałtowo w wypadku choroby należy wypłacać pobyty w miejscu zatrudnienia, o ile umowa zbiorowa wyraźnie tak stanowi.

W przeciwnym wypadku pracownik ten otrzymuje świadczenia z Ubezpieczalni Społecznej przewidziane dla ubezpieczonych w ustawie z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 396 z późniejszymi zmianami).

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Kolbuszowej Górnej (województwo rzeszowskie) zapytuje, jakie przepisy obowiązują odnośnie zwolnienia pracownika gminnego w drodze dyscyplinarnej, który dopuścił się wykroczeń natury służbowej i kto jest władzą dyscyplinarną dla tego pracownika?

Odpowiedź:

Stosownie do ustalonej judykatury, stosunek pracy pracowników gmin ma na terenie województwa rzeszowskiego charakter prywatnoprawny i jest regulowany przepisami Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. poz. 323/28 i 476/39). W związku z tym pracownicy ci na tym terenie nie mogą być pociągnięci do odpowiedzialności dyscyplinarnej, a w wypadku znaczących wykroczeń mogą być zwolnieni z pracy bez wypowiedzenia, jako z ważnej przyczyny.

Nie ma przepisu prawnego, któryby uzależniał zwolnienie pracownika kontraktowego od orzeczenia komisji dyscyplinarnej.

Zaznaczyć jednak należy, że niektóre były związki samorządowe prawa i obowiązki swych pracowników regulowały osobnymi przepi-

sami służbowymi, które obejmowały również postanowienia o komisjach dyscyplinarnych. Pracownikowi zwolnionemu na podstawie orzeczenia komisji dyscyplinarnej zawsze przysługiwało prawo odwołania się do właściwego sądu. Sądy przy ocenie winy pracownika często opierają się na motywach i orzeczeniu wydanym przez komisję dyscyplinarną.

Uzasadnienie:

Art. 32 cytowanego wyżej Rozporządzenia Prezydenta R.P. przewiduje, że pracodawcy (Zarządowi Gminy) służy prawo niezwłocznego rozwiązania umowy z ważnych przyczyn, a w szczególności:

- a) w razie, jeżeli pracownik nadużywa zaufania pracodawcy, np. przyjmuje bez jego zgody prowizję lub inne wynagrodzenie od osób trzecich, lub jeżeli dopuszcza się rozmyślnego uszkodzenia majątku przedsiębiorstwa,
- b) w razie niestawienia się pracownika do pracy wskutek nieszczęśliwego wypadku lub choroby w ciągu więcej niż trzech miesięcy,
- c) w razie obrazy lub znieważenia pracodawcy, jego zastępców, lub przełożonych pracownika,
- d) w razie niezachowania istotnych warunków umowy o pracę,
- e) w razie zdrady tajemnicy,
- f) w razie jeżeli umowa o pracę została zawarta na zasadzie fałszywego lub sfalszowanego świadectwa,
- g) w razie utraty uprawnień koniecznych do zajmowania danego stanowiska.

Podany przepis nie zawiera wyczerpującego wyliczenia wszystkich przyczyn, które upoważniają pracodawcę do natychmiastowego rozwiązania umowy o pracę, a podaje jedynie najważniejsze. Należy jednak zwrócić uwagę, że w wypadkach obrazy prawo do rozwiązania umowy gaśnie po upływie dwóch tygodni od chwili obrazy względnie od chwili kiedy obraza doszła do wiadomości strony uważającej się za obrażoną.

W wypadkach rozwiązania umowy z powodu ważnej przyczyny lub winy pracownika, prawo rozwiązania umowy gaśnie z upływem miesiąca od chwili, kiedy strona pragnąca umowę rozwiązać uzyskała wiadomość o istnieniu ważnej przyczyny lub winy (art. 36).

St. Ślubowski

Prezydium G.R.N. w Trzygłowie powiatu Gryfice, woj. szczecińskiego zapytuje, czy przewodniczącemu G.R.N. przysługuje do dyspozycji jakikolwiek środek lokomocji, zważywszy, że przewodniczący G.R.N. mieszka w odległości ponad 4 kilometry od budynku gminy, jak również to, że teren gminy jest bardzo rozciągnięty, a dojazd do najdalszej gromady wynosi 15 kilometrów?

Odpowiedź:

Przewodniczącemu G.R.N. nie przysługuje do dyspozycji żaden środek lokomocji bez względu na odległość miejsca zamieszkania od urzędu gminy. Za dojazd do miejsca pracy przewodniczącemu G.R.N. nie przysługuje specjalne wynagrodzenie. W wypadku natomiast odbywania podróży służbowych przez przewodniczącego G.R.N. po terenie gminy, należy mu się zwrot kosztów przejazdu według zasad wyrażonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 24 lipca 1948 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym, oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 279).

Jeśli jednak przyczynia się to do usprawnienia pracy gminy, gmina może posiadać własne środki lokomocji (rower, koń, motocykl itp.).

Uzasadnienie:

§ 30 powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów stanowi, że w podróżach służbowych dokonywanych pojazdami kołowymi, (także i własnym środkiem lokomocji) zwraca się w miejscowościach, w których obowiązują zatwierdzone przez władze taryfy najmu koni, lub samochodu ceny podane w taryfie. W innych miejscowościach zwraca się koszty przejazdu według cen odpowiadających miejscowym stosunkom.

W myśl § 31 jeżeli drogę odbyto rowerem lub pieszo, przysznaje się kwotę zł 10 za każdy kilometr. Jednak za wyjazdy do miejsca czynności położonego bliżej niż 4 kilometry od budynku, w którym mieści się urząd, nie należą się ani koszty, ani diety. (§ 34).

Posiadanie przez gminę własnego konia może być celowe, jeżeli wydatki na jego utrzymanie będą niższe niż np. wynajmowanie przez

gminę furmanek dla wyjazdów służbowych, zwroty opłat środków lokomocji itp. W wypadkach niemożliwości uzgodnienia stanowiska między gminną radą narodową i prezydium rady powiatowej w sprawie posiadania przez gminę własnego środka lokomocji rozstrzyga ostatecznie prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

A. Szklarczyk

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Rogoźnie Wlkp. zapytuje, czy właściciele jednorodzinnych domków z podwórzem i ogrodem, stanowiącymi przestrzeń niezabudowaną o obszarze ponad 1000 m kw., są wolni od nadzwyczajnego podatku od wzbogacenia wojennego po myśli zarządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 marca 1950 r. (Monitor Polski Nr A-27, poz. 319)?

Stan faktyczny sprawy przedstawia się mianowicie następująco:

W okresie przedwojennym miasto, w celu zwiększenia budownictwa mieszkaniowego dla ludzi świata, pracy, udzieliło im ze swych gruntów **bezpłatnie** działki od 16 — 23 arów (1600 — 2300 m²) na postawienie domków jednorodzinnych. Przy zabudowaniu tych działek pozostała przy każdym domku pewna przestrzeń niezabudowana, zajęta na podwórze i ogródek o łącznej — na każdej działce — powierzchni ponad 1000 m². Chodzi więc obecnie o to, czy ten niezabudowany obszar pozbawia ich właścicieli prawa do zwolnienia od nadzwyczajnego podatku od wzbogacenia wojennego z tytułu nabycia owych działek budowlanych.

Odpowiedź:

Kwestia zwolnienia od podatku od wzbogacenia — osób, które w okresie przedwojennym nabyły nieruchomości tytułem bezpłatnym, jest nieaktualna, gdyż tego rodzaju nabycie praw majątkowych nie jest wzbogaceniem wojennym w rozumieniu dekretu o nadzwyczajnym podatku od wzbogacenia wojennego, a co za tym idzie podatkowi temu nie podlega.

Uzasadnienie:

Podatkowi nadzwyczajnemu od wzbogacenia wojennego, wprowadzonemu dekretem z dn. 13.IV.1945

roku (Dz. U.R.P. z r. 1945 Nr 13, poz. 72 i z r. 1949 Nr 45, poz. 333) podlega dwojakiego rodzaju wzbogacenie:

- 1) wynikłe w okresie od dnia 31.VIII.1939 r. do dnia 30.VI.45 r. (nagłówek działu I tego dekretu);
- 2) wynikające z regulacji powstałych przed dniem 31.VIII.1944 r., a nie wygasłych do dnia 30.VI.1945 r. zobowiązań pieniężnych (art. 12 tegoż dekretu).

Nabycie nieruchomości tytułem bezpłatnym w okresie przedwojennym nie podpada pod żaden z tych wypadków wzbogacenia, gdyż

- ad 1) nastąpiło ono nie po, lecz przed dniem 31.VIII.1939 r.,
- ad 2) wobec bezpłatności nabycia nieruchomości nie zachodzi zobowiązanie pieniężne z tego tytułu.

W tym stanie rzeczy należy dojść do przekonania, że w wypadku niniejszym brak w ogóle faktycznych podstaw dla zaistnienia obowiązku podatkowego, wobec czego kwesta zwolnienia od tego podatku z tego czy innego powodu staje się bezprzedmiotową.

Dr St. Dusznik

Pracownica Prezydium M.R.N. w Golinej, pow. konińskiego, zapytuje, czy obowiązują ją jednodniowe zajęcia w ramach P.O. „Służba Polsce“ oraz czy przewodniczący prez. M.R.N. obowiązany jest ją na nie zwalniać, choć prowadzi odpowiedzialny dział pracy w biurze Prezydium, a zbiórki odbywają się w bardzo dla służby niekorzystnej porze?

Odpowiedź:

Powszechnemu obywatelowi przysposobienia zawodowego, wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego młodzieży podlegają obywatele polscy obojga płci w wieku od lat 16 do 21 włącznie.

O ile więc zainteresowana nie ukończyła 21 lat i o ile nie posiada warunków, przewidzianych artykułem 33 powołanej w uzasadnieniu ustawy do zwolnienia od tego obowiązku, winna uczęszczać na zbiórki „S.P.“.

Jednak jako pracownik prezydium miejskiej rady narodowej, może być, na wniosek swej władzy służbowej, zwolniona przez Komendanta Głównego P.O.S.P. od tego obowiązku w całości lub części.

Uzasadnienie:

Sprawy powszechnego obowiązku przysposobienia zawodowego, wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego normuje ustawa z dnia 25 lutego 1948 r. o powszechnym obowiązku przysposobienia zawodowego, wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego młodzieży oraz o organizacji spraw kultury fizycznej i sportu (Dz. U.R.P. Nr 12, poz. 90). Ustawa ta w art. 32 i 33 określa, kto podlega omawianemu obowiązkowi, dopuszczając równocześnie w art. 34 zwolnienia częściowe lub całkowite dla pewnych kategorii osób, między którymi znajdują się również pracownicy prezydiów terenowych rad narodowych.

L. Dąbrowski

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Parchowie zapytuje: 1) czy gmina może zarejestrować rower poniemiecki tylko po przedstawieniu dowodu wykupienia go w Urzędzie Likwidacyjnym? 2) jak należy postąpić przy rejestracji roweru zarejestrowanego poprzednio w innej gminie, gdy nowonabywca kupił go już z tabliczką?

Odpowiedź:

Ad 1): Nie jest wymagane przez przepisy przedstawianie przy rejestracji dokumentu, stwierdzającego prawo własności roweru. Konieczność wykupna go z Urzędu Likwidacyjnego obowiązuje jednak użytkownika, niezależnie od rejestracji, na mocy przepisów ogólnych o mieniu poniemieckim.

Ad 2): Gmina ma w omawianym przypadku prawo działania według swego uznania. Wskazane jest jednak powtórne zarejestrowanie roweru przez nowego właściciela, zwłaszcza, jeśli poprzedni nabywca mieszka na terenie innego powiatu.

Sprawy ruchu rowerowego reguluje obowiązujące dotychczas rozporządzenie z dnia 15 lipca 1937 r. o ruchu rowerów na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 58, poz. 458).

L. Dąbrowski

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Koninie zapytuje, czy majstrowi mostowemu przysługuje ryczałt objazdowy?

Odpowiedź:

Majstrowi mostowemu zatrudnionemu w powiecie, przebywającemu poza miejscem siedziby urzędu ponad 8 godzin dziennie ryczałt objazdowy przysługuje w analogicznych wypadkach jak pracownikom państwowym.

Uzasadnienie:

Sprawę doszacowania uposażeń pracowników służby drogowej zatrudnionych w gospodarce komunalnej do warunków pracowników państwowych wyjaśnia okólnik Ministra Administracji Publicznej z dnia 22 września 1949 r. Nr 93 (Dziennik Urzędowy M.A.P. Nr 43, poz. 315), który przypomina, że przepis art. 15 znowelizowanej ustawy z dnia 10.XII.1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg w Rzeczypospolitej Polskiej (jednolity tekst Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 54, poz. 433) postanowił zrównanie pod względem umundurowania i innych świadczeń samorządowej służby drogowej z państwowym personelem drogowym. Zasada ta znalazła również wyraz w okólniku Nr 56 z dnia 15.X.1947 r. w sprawie warunków pracy i wynagrodzeń pracowników komunalnych służby drogowej (Dziennik Urz. M. A. P. Nr 16) oraz w okólniku Nr 76 z 17.VIII. 1949 r. (Dz. Urz. M. A. P. Nr 37, poz. 258), rozciągającym postanowienia układu zbiorowego pracy dla pracowników zatrudnionych przy państwowych robotach drogowych, mostowych i melioracyjnych na pracowników zatrudnionych przy analogicznych robotach w gospodarce komunalnej.

Jak z powyższego wynika do pracowników służby drogowej zatrudnionych w gospodarce komunalnej mają odpowiednio zastosowanie niezależnie od stawek stałego uposażenia również i inne normy wynagrodzeń względnie świadczeń pieniężnych lub w naturze, stosowane wobec pracowników państwowej służby drogowej, jak np. ryczałty objazdowe, ryczałty dla dróżników na konserwację rowerów własnych i przechowywanie narzędzi drogowych, finansowanie akcji współzawodnictwa pracy wśród pracowników drogowych, umundurowanie, odzież robocza, ochronna itp.

A. Szklarczyk

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Chejńcach zapytuje, czy można zawrzeć umowę z leśniczym miejskim, mającym te same obowiązki co leśniczy państwowy, na warunkach uposażeń przewidzianych dla leśniczych państwowych?

Odpowiedź:

Zawarcie umowy z leśniczym miejskim na warunkach przewidzianych dla leśniczych państwowych jest zgodne z tendencją polityki płac, do określenia wysokości uposażenia w gospodarce komunalnej w oparciu o zasady uposażenia odpowiednich pracowników administracji lub przedsiębiorstw państwowych.

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Nagłowicach zapytuje, czy nauczycielowi szkoły podstawowej powołanemu na stanowisko Przewodniczącego Gminnej Komisji Oświatowej należą się diety za udział w posiedzeniu tejże Komisji i w razie wyjazdu na teren gminy w sprawach związanych z Komisją Oświatową?

Odpowiedź:

Nauczycielowi szkoły podstawowej powołanemu na stanowisko przewodniczącego Gminnej Komisji Oświatowej mogą być wypłacane diety za faktyczny udział w posiedzeniach tejże Komisji. Wysokość diet ustala Gminna Rada Narodowa w oparciu o zasady ustanowione okólnikiem Kancelarii Rady Państwa z 29 października 1948 r. w sprawie zasad wynagrodzeń za pracę w radach narodowych. Uchwała G.R.N. w tym przedmiocie winna być zatwierdzona przez prezydium rady narodowej wyższego stopnia.

Jeśli chodzi o zwrot kosztów wyjazdu w związku z delegowaniem tegoż nauczyciela przez Gminną Komisję Oświatową — należy kierować się w tym względzie przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z 24 lipca 1948 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie

przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 279). Jednakże trzeba wziąć pod uwagę przepis § 34 pkt. 1 wspomnianego rozporządzenia, który głosi: że „Za wyjazdy do miejsca czynności położonego bliżej niż 4 km. od budynku, w którym mieści się urząd, nie należą się ani koszty, ani diety“.

Jerzy Służewski

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Szestce pow. radzyński zapytuje, czy rodzinie pracownika umysłowego w gminie należy wypłacić wynagrodzenie w wypadku, gdy został on aresztowany oraz czy należą się zasiłki rodzinne?

Odpowiedź:

Sprawa wypłaty wynagrodzenia pracownikowi aresztowanemu nie posiada dotychczas miarodajnego orzecznictwa. Wyczerpujące omówienie tego zagadnienia podane zostało przez „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego“ w artykułach Jackowskiego, Fenichela, Goławskiej, Strzelbickiego — Nr 1, 2, 3, i 5 z 1950 r.

Najsłuszniejszym wydaje się zwrócenie uwagi na możliwość rozwiązania z aresztowanym w terminie 3 miesięcznym umowy o pracę, chyba, że zakład zatrudniający tego pracownika pozyska dowody mogące być podstawą do zastosowania wyjątkowego kroku — natychmiastowego rozwiązania umowy o pracę.

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Węgrowie zapytuje, w jakiej wysokości należy wypłacać wynagrodzenie wczynnemu zatrudnionym w szkołach podstawowych jednoklasowych i przedszkolach, w których weźni są zatrudnieni nie w pełnym wymiarze godzin pracy, lecz przeciętnie około trzech godzin dziennie?

Odpowiedź:

Woznym zatrudnionym w szkołach podstawowych jednoklasowych i przedszkolach w niepełnym wymiarze godzin, należy wypłacać

wynagrodzenie ryczałtowe. Wysokość ryczałtu ustala obustronna umowa. Wynagrodzenie to winno być niższe od przewidzianego dla XII grupy uposażenia.

Uzasadnienie:

Tabele stanowisk służbowych pracowników państwowych i przywiązanych do tych stanowisk grup uposażenia, stanowiące załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1949 r. (Dz. U. R. P. Nr 14, poz. 92) przewidują stanowiska: 1) młodszego woźnego, 2) woźnego, 3) starszego woźnego z grupami od XII do IX zależnie od stanowiska. Do jednego z tych stanowisk winien być zaszeregowany woźny zatrudniony w pełnym wymiarze godzin, stosownie do zasad przewidzianych w rozporządzeniu Rady Ministrów z 19.II.1949 r. w sprawie ustalenia stanowisk służbowych i zaszeregowania do grup uposażenia pracowników państwowych podlegających ustawie o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 14, poz. 94). O ile woźny pracuje jedynie trzy godziny dziennie, należy mu wypłacać wynagrodzenie ryczałtowe, które winno być odpowiednio niższe.

A. Szklarczyk

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Augustowie zapytuje, czy obowiązane jest przez swoich funkcjonariuszy doręczać nakazy płatnicze, rozklejać plakaty i wykonywać inne prace pomocnicze na rzecz Powiatowego Zarządu Ubezpieczeń Wzajemnych, choć miasto Augustów objęte jest siecią pocztowej służby doręczeń?

Odpowiedź:

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej nie może przez swych funkcjonariuszy ani doręczać nakazów płatniczych, ani wykonywać żadnych prac pomocniczych na rzecz Powiatowego Zarządu Ubezpieczeń Wzajemnych. Wyjątek stanowi plakatowanie obwieszczeń urzędowych, tj. zawierających w treści swej nakazy i zakazy, pociągające za sobą skutki prawne.

Uzasadnienie:

Z brzmienia § 1 ust. 2 uchwały Rady Ministrów z dnia 24 października 1949 r. w sprawie odciążenia gmin (Monitor Polski nr A-83, poz. 1015) wyraźnie wynika, że gminy mogą doręczać tylko korespondencję urzędową i to w wypadku wyraźnego obowiązku ustawowego lub w braku obsługi pocztowej na ich terenie.

W zakresie współpracy gmin z P.Z.U.W. mają zastosowanie następujące przepisy prawne:

1) rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 20 kwietnia 1948 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa i Reform Rolnych, Administracji Publicznej i Ziemi Odzyskanych o przymusowym ubezpieczeniu budowli od ognia. (Dz. U. R. P. nr 26, poz. 178),

2) dekret z dnia 16 maja 1946 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. R. P. nr 27, poz. 173) oraz

3) dekret z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym (Dz. U. R. P. nr 27, poz. 174).

Ponieważ żaden z wyżej wymienionych przepisów prawnych nie przewiduje wykonywania omawianych czynności przez gminę, w której jest zorganizowana pocztowa służba doręczeń, Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Augustowie obowiązane jest dochować postanowień § 2 powołanej wyżej uchwały Rady Ministrów.

Wyjątek stanowi przewidziany § 15 ust. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 20 kwietnia 1948 r. obowiązek plakatowania obwieszczeń urzędowych P. Z. U. W., która to czynność winna być nadal wykonywana przez organa Prezydium Miejskiej Rady Narodowej, a to ze względu na specyficzny charakter obwieszczeń. Są one bowiem formą decyzji, skierowanej do ogółu ludności i podanej jej do wiadomości przez obwieszczenie, które w myśl postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnym, jest jedną z form doręczenia. Plakatowanie pociąga więc za sobą skutki prawne doręczenia, mimo braku potwierdzenia odbioru ze strony osób zainteresowanych i dlatego, ze względu na dużą wagę czynności plakatowania, winno być ono wykonywane przez gminę. Oczywiście nie dotyczy to różnych afiszów,

mających charakter propagandowy — plakatowanie ich nie należy do obowiązków Prezydium Rady Narodowej.

Leca Dąbrowski

Prezydium G. R. N. w Grzebieni-sku, pow. szamotulskiego zapytuje, czy można dokonać zajęcia wierzytelności dłużnika w cukrowni względnie mleczarni za odstawione produkty, o ile w gospodarstwie rolnym, względnie domowym tegoż dłużnika nie ma przedmiotów mogących podlegać egzekucji?

Odpowiedź:

Prezydium G. R. N. może dokonać zajęcia wierzytelności pieniężnej lub innego prawa majątkowego dłużnika, przypadającej dłużnikowi od cukrowni bądź mleczarni za odstawione buraki lub mleko.

Jeżeli chodzi o zajęcie wierzytelności pieniężnej lub innego prawa majątkowego dłużnika przypadającej dłużnikowi od cukrowni, to może podlegać zajęciu tylko 50% całkowitej należności przypadającej plantatorowi w danej kampanii za odstawione buraki.

Uzasadnienie:

Przepisy o egzekucji z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych zawarte w części II dział II dekretu z dnia 28.I.47 r. o egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 84) nie ograniczają dopuszczalności dokonania zajęcia, ujmując ogólnie w art. 101 powołanego dekretu, że do egzekucji z wierzytelności pieniężnej lub innego prawa majątkowego władza egzekucyjna przystępuje przez ich zajęcie.

Ponieważ jednak bezwzględne zajmowanie należności plantatorów buraka cukrowego mogłoby niekorzystnie wyinać na przeprowadzenie akcji kontraktacyjnej buraka cukrowego, Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Administracji Publicznej okólnikiem z dnia 2.VI.1949 r. w sprawie egzekucyjnego zajmowania należności plantatorów za dostar-

czono cukrowni buraki ogłoszonego w Dz. U. M. S. Nr 20, poz. 132 oraz Dz. U. M.A.P. Nr 34, poz. 230, zwalnia spod egzekucyjnego zajęcia zaliczki wypłacane na poczet należności przypadającej plantatorowi za buraki dostarczone w ciągu danej kampanii oraz ogranicza egzekucję w stosunku do reszty należności, wynikającej z ostatecznego rozliczenia z cukrownią, do wysokości 50% całkowitej należności przypadającej plantatorowi w danej kampanii za dostarczone buraki.

Ze względu na przesłanki tego zarządzenia należałoby przyjąć również analogiczne zasady w odniesieniu do egzekucji należności za dostarczone mleko.

T. Łukasik

Prezydium G. R. N. Ligowo, pow. lipnowskiego zapytuje, czy skradzioną w czasie napadu rabunkowego jednemu z sołtysów kwota pieniężna, pochodząca z zebranych przezeń na Społeczny Fundusz Oszczędnościowy wkładów, może być odpisana ze ściągniętych dodatków za zwłokę od wkładów oszczędnościowych?

Odpowiedź:

Odpisanie zrabowanej sumy ze ściągniętych od uczestników Społecznego Funduszu Oszczędnościowego (S. F. O. R.), dodatków za zwłokę od wkładów oszczędnościowych nie może być dokonane. Zgodnie bowiem z postanowieniem art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 30 stycznia 1948 r. o obowiązku społecznego oszczędzania (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 74) wraz z późn. zm., sumy uzyskane z tytułu ściągniętych dodatków za zwłokę, o których wyżej mowa, przypadają w całości na rzecz Społecznego Funduszu Oszczędnościowego i dysponowanie nimi na cele nieprzewidziane cyt. ustawą — nie jest dopuszczalne.

Odpowiedzialność za sumy zebrane od uczestników Sp. Fund. Oszczędn. (S. F. O. R.), aż do chwili odprowadzenia tych sum do odpowiedniej placówki zbiorczej, ponoszą w myśl przepisu § 8 ust. 4 rozp. Ministra Skarbu z dnia 12.III. 1948 r. (Dz. U. RP. Nr 14, poz. 106) w sprawie wykonania ustawy o obo-

wiązku społecznego oszczędzania — gminy. Odpowiedni wydatek na ten cel winien zostać przewidziany więc w budżecie Gminnej Rady Narodowej.

A. Zieleniewski

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Nagłowicach zapytuje, czy Przewodniczący P.R.N. ma prawo delegować pracownika gminy do R.K.U. w charakterze pisarza przy komisji rejestracyjnej (poborowej) z obciążeniem gminy kosztami delegacji?

Odpowiedź:

Przewodniczący P.R.N. nie jest upoważniony do delegowania pracownika gminy do pełnienia czynności pisarza przy komisji rejestracyjnej z obciążeniem gminy kosztami delegacji. Praca ta bowiem nie wchodzi w zakres ustawowych obowiązków aparatu gminy.

Uzasadnienie:

Sprawa ta została wyjaśniona w uchwale Rady Ministrów z dnia 24 października 1949 r. w sprawie odciążenia gmin (Monitor Polski Nr A 83, poz. 1015). § 3 tej uchwały stanowi, że nie wolno używać pracowników gmin przez organa wyższych władz oraz instytucje specjalne do czynności nie objętych obowiązkami ustawowymi gmin. Pracownicy gmin mogą być do prac takich używani jedynie w wyjątkowych wypadkach (np. powódź). A wówczas do pokrycia diet, kosztów przejazdu pracownika gminy oraz kosztów jego zakwaterowania obowiązana jest władza na rzecz której pracownik gminy pracuje.

St. Ślubowski

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Kroczycach powiatu olkuskiego, zapytuje, czy i na jakiej podstawie prawnej należy wypłacać pobory miesięczne praktykantowi, przebywającemu na kursie administracyjnym, jeżeli praktykant ten był przyjęty przez b. zarząd gminny na trzymiesięczny okres

próby i po upływie jednego miesiąca praktyki (okresu próbnego) został bez zgody b. zarządu gminnego wytypowany przez inspektora samorządu gminnego na wyższy wymieniony kurs?

Odpowiedź:

Praktykantowi, o którym mowa w zapytaniu, pobory za okres szkolenia na kursie administracyjnym powinno wypłacić Prezydium G. R. N. Kroczyce, jako pracodawca praktykanta w czasie, kiedy ten praktykant został skierowany na kurs.

Obowiązek szkolenia pracowników i ponoszenia kosztów szkolenia ciąży na tej instytucji, która pracownika zatrudnia.

Praktykantów, chociażby przyjętych na okres próbny należy traktować, jako pracowników. Dlatego też pracodawca, który praktykanta zatrudnia obowiązany jest pokryć koszty szkolenia.

Mgr M. Czarnecka

Prezydium MRN m. Biskupiec zapytuje, czy obowiązujące przepisy uposażeniowe zezwalają na wypłacenie b. burmistrzowi miasta premii względnie nagrody pieniężnej za oszczędność i celową, prowadzoną w ramach określonego planu, gospodarkę miejską względnie za inne osiągnięcia w działalności miasta?

Odpowiedź:

Zgodnie z brzmieniem i intencją obowiązujących przepisów uposażeniowych, a mianowicie ustawy z dn. 4.II.1949 r. (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 39) oraz wydanych na jej podstawie wykonawczych rozporządzeń względnie uchwał Rady Ministrów, przewodniczącym (jak i zastępcom przewodniczących) organów wykonawczych gmin miejskich i wiejskich — nie przysługują, poza uposażeniem zasadniczym i stałymi dodatkami wynikającymi ze wzmiankowanych przepisów, żadne premie ani nagrody, z jakiegokolwiek tytułu.

Mgr St. Panasiuk

Sprawy organizacyjne, ześrodkowane również w tym wydziale, odgrywać będą w najbliższym czasie bardzo poważną rolę. Instrukcje Prezydium Rządu, mające na celu należyte ustawienie pracy władzy terenowej, likwidację dawnego i wprowadzenie nowego ustroju, zapewnienie należytego współdziałania poszczególnych resortów w pracach prezydiów rad narodowych, wymagają nie mechanicznego przeniesienia od góry do dołu, lecz wnikliwego instruktażu, nieustannie kontrolowanego i sprawdzanego. Instruktaż ten musi być ściśle powiązany z akcją szkoleniową zarówno radnych jak i członków prezydiów rad narodowych na tym samym i niższym szczeblu, z akcją zaznajamiania personelu wykonawczego z ich nowymi obowiązkami i stylami pracy i uświadamiania aktywu społecznego, współpracującego z prezydium w radzie i w jej komisjach.

W tej komórce koncentrować się będzie w najbliższym czasie i w ciągu całego okresu Planu 6-letniego poważna praca nad przeprowadzeniem nowego podziału administracyjnego kraju, przede wszystkim nad ustaleniem granic nowych jednostek gminnych.

Prezydium wojewódzkiej rady narodowej będzie zarządzającą głównym wszystkich nieruchomości państwowych na swym terenie. Administracji bezpośredniej prezydiów miejskich rad narodowych podlegać będą nieruchomości mieszkalne w pionie gospodarki komunalnej, zarząd natomiast nieruchomości użytkowanych przez władze terenowe w województwie prowadzić będzie oddział gospodarczy wydziału ogólnego. W oddziale tym również załatwiane będą sprawy przekazywania w administrację domów i terenów przydzielonych urzędem niescalonym, przedsiębiorstwom i instytucjom na podstawie orzeczeń wojewódzkiej komisji lokalowej.

Ścisłe z pracą wydziału ogólnego prezydiów wojewódzkich i powiatowych rad narodowych łączy się praca wydziałów inspekcji prezydiów wojewódzkich rad narodowych i referatów inspekcji prezydiów powiatowych rad narodowych. Praca tych komórek inspekcyjnych musi być przedstawiona przede wszystkim na instruktaż i sprawdzanie wykonania tego instruktażu w terenie i w poszczególnych komórkach wykonawczych. Nie wolno tutaj pominąć ani osłabić w najmniejszym stopniu dotychczasowej aparatury inspektorów rad narodowych na szczeblu wojewódzkim i powiatowym. Trzeba ich włączyć do wydziałów i referatów inspekcji. Inspekcja musi być w znacznym stopniu upolityczniona i stanowić pomocnicze ramię instruktażu prowadzonego bezpośrednio przez członków prezydiów rad narodowych. Zasadnicze podejście inspektora powinno polegać przede wszystkim na zbadaniu danej komórki pod kątem zaspokajania przez nią potrzeb ludności, wykonywania zadania zasadniczego (zarówno gospodarczego jak i społecznego), dla którego została ona powołana. Specjalną uwagę zwrócić trzeba na sprawdzanie przez inspektorów w jaki sposób reagują prezydium rad niższego stopnia na wyniki kontroli społecznej, wykonywanej przez komisje rady. Zadaniem wydziału inspekcji jest również koordynacja inspekcji resortowej, wykonywanej w poszczególnych pionach gospodarki władz terenowych. Pod opieką inspektora wydziału musi być również wykonanie przez komórki resortowe poleceń władz naczelnych.

Władza ludowa w terenie to 95.000 członków rad narodowych, 16.400 członków prezydiów rad narodowych (w tym 1.900 członków prezydiów wojewódzkich

i powiatowych rad narodowych). Władza ludowa w terenie w nowym ustawieniu, to co najmniej drugie tyle aktywistów społecznych, współpracujących z radami narodowymi, biorących żywy udział w ich pracach. Aparat wykonawczy władzy ludowej w terenie, to armia licząca ponad 350.000 pracowników (w tym 130.000 prac. adm. w wydziałach i referatach prezydiów rad nar.). Wszystkich tych ludzi trzeba objąć akcją szkoleniową, kształcić i wychowywać, uczyć sztuki rządzenia i należytego wykonywania swych obowiązków. Z armii tej trzeba usunąć tkwiące w niej jeszcze elementy szkodnicze i pasożytnicze, nieustannie pomnażać jej szeregi, podnosić uświadomienie społeczne i polityczne, umiejętności i dyscyplinę prac.

Biuro Kadr i Szkolenia w Zespole II Prezydium Rady Ministrów, wydziały kadr i szkolenia prezydiów wojewódzkich rad narodowych, referaty kadr prezydiów powiatowych rad narodowych — to pion, na którym spoczywa obowiązek organizowania tej akcji, zwracania na nią ciągłej i bacznej uwagi. Oczywiście, nauka rządzenia odbywa się w skali znacznie szerszej, bardziej bezpośredniej, wyrastającej z codziennej praktyki życia, codziennie dokonywujących się przemian rewolucyjnych pod ogólnym kierunkiem klasy robotniczej i jej Partii marksistowsko-leninowskiej. W tej akcji rady narodowe stać się muszą najpotężniejszymi, najbardziej masyowymi organami praktycznego szkolenia. Szkolenie systematyczne na odcinku rad narodowych, na odcinku działalności prezydiów rad narodowych, jest akcją pomocniczą o ogromnym znaczeniu. I dlatego należyte ustawienie pracy wydziałów kadr przy prezydiach wojewódzkich i powiatowych rad narodowych musi być wysunięte na naczelną rolę. Trzeba przede wszystkim ująć w ścisłą ewidencję wszystkie nasze kadry, umieć należycie je rozstawiać, opiekować się nimi i dbać o nie. Odpowiedzialność za dobór kadr i ich należyte ustawienie ponosi całe kierownictwo na każdym szczeblu. Wydział Kadr jest organem czuwającym nad należytą polityką w tej dziedzinie. Wydziały i referaty kadr w prezydiach wojewódzkich i powiatowych rad narodowych zajmują się bezpośrednio wszystkimi pracownikami administracji terenowej, pracownikami wydziałów i referatów prezydiów. W niektórych wydziałach resortowych prezydiów istnieją osobne oddziały kadr, które zajmują się pracownikami przedsiębiorstw, zakładów i instytucji podległych tym wydziałom. Do obowiązków wydziałów kadr należy jednak nadzór ogólny nad pracą oddziałów kadr resortowych i koordynacja akcji szkoleniowej tych kadr.

W Biurze Kadr i Szkolenia Zespołu II Prezydium Rady Ministrów przewidziane są trzy wydziały szkolenia: 1) dla członków prezydiów rad narodowych, 2) dla pracowników administracji terenowej ogólnej, 3) dla pracowników administracji resortowej (terenowej i centralnej). Biuro Kadr i Szkolenia prowadzić będzie własne ośrodki szkoleniowe w Warszawie i w kilku województwach, przeznaczone zarówno dla członków prezydiów powiatowych i gminnych rad narodowych jak i dla administracji terenowej ogólnej (wydziały podległe Prezydium Rady Ministrów). Będzie ono również nadzorować i koordynować akcję szkolenia pracowników administracji resortowej. Do obowiązków wydziałów kadr prezydiów wojewódzkich rad narodowych należy nadzór i opieka gospodarcza nad ośrodkami rozmieszczonymi w terenie, dobór kandydatów do szkole-

nia ze specjalnym zwróceniem uwagi na uświadomienie społeczno - polityczne kandydatów i ich możliwości rozwoju intelektualnego, właściwa opieka nad przeszkolonymi członkami prezydiów gminnych rad narodowych, właściwy dobór personelu wykładającego i jego wstępne przeszkolenie, kontrola terenowa nad stroną wychowawczą, polityczną i pedagogiczną pracy. Podobne zadania kontrolne spełniać będą wydziały kadr prezydiów wojewódzkich rad narodowych w stosunku do ośrodków szkolenia resortowego na swym terenie. Referaty kadr prezydiów powiatowych rad narodowych organizować będą pod nadzorem wydziałów wojewódzkich konferencje szkoleniowe dla aparatu wykonawczego własnego i gminnego.

Do zakresu działania wydziałów społeczno - administracyjnych prezydiów wojewódzkich rad narodowych i referatów społeczno - administracyjnych prezydiów powiatowych rad narodowych należą na ogół sprawy objęte dotychczas działalnością wydziałów społeczno-politycznych i wydziałów administracyjnych w urzędach wojewódzkich bądź też odpowiednich referatów w starostwach i zarządach miejskich. Spod kompetencji tych wydziałów wyłączone są tylko sprawy wyznaniowe, podporządkowane jako władzy naczelnej Urzędowi do spraw wyznań przy Prezesie Rady Ministrów. Do spraw tych powołane są samodzielne referaty do spraw wyznań w prezydiach wojewódzkich i powiatowych rad narodowych. Ale właśnie dlatego, że w wydziałach społeczno - administracyjnych tematyka pracy pozostaje na pozór niezmienną trzeba zwrócić specjalną uwagę na zmianę stylu pracy w tych komórkach. Obsługują one potrzeby obywatela, przy załatwianiu których najbardziej jest on narażony na przewlekłość postępowania i przykrości wynikające ze stosowania metod biurokratycznych. W komórkach tych mamy jeszcze stosunkowo dużo starych urzędników, rutynistów, a i młodzi urzędnicy, przeszkalani na rozmaitego rodzaju kursach administracyjnych, nie są wolni od nastawienia na papierkową robotę, i zwracającą uwagę na przebieg sprawy, nie zaś na żywego człowieka. W tzw. postępowaniu administracyjnym **klasowy** punkt widzenia, **klasowe** podejście do każdej sprawy musi znaleźć jak najszersze zastosowanie. Komentując przepisy prawne, którymi w swej pracy operować będą rady narodowe i ich organa, pamiętać trzeba ciągle, że przepisy te muszą być rozumiane w myśl zasad nowej ustawy, interpretowane z ducha nowej ustawy. Człowiek pracy, który przyszedł do urzędu, odczuć musi wyraźnie, że urzędnik administracyjny nowego typu myśli przede wszystkim o człowieku, wnika w treść jego bolączek i kłopotów i rozstrzyga sprawę w ten sposób, aby kłopoty jego były jak najszybciej usunięte, a sprawa, z którą przychodzi do urzędu ludowego, jak najszybciej załatwiona. Jest to istotna cecha praworządności demokratycznej, która posługuje się przepisem prawnym dla dobra obywatela. Praworządność demokratyczna zwalcza ostro wszelkie próby obejścia nowego naszego ustawodawstwa, chroniącego i opiekującego się człowiekiem pracy, karze bezwzględnie szkodnika łamiącego przepisy czy ustawy, ale postępuje wychowawczo w stosunku do robotnika, który nie wyzwolił się jeszcze z nawyków dawnego stosunku do urzędu wrogiemu mu państwu kapitalistycznemu.

Należące do zakresu działania wydziałów społeczno-administracyjnych sprawy stowarzyszeń i instytucji

społecznych, sprawy organizacji masowych, nie mogą być ujmowane tylko z punktu widzenia ich rejestracji, kontroli formalnej i przestrzegania przepisów prawnych. Omawiany przez nas wydział czy referat społeczno-administracyjny prezydium powinien pomóc radzie narodowej i jej organom w ustawieniu należytego stosunku do organizacji społecznych, przeprowadzania systematycznej aktywizacji ich działalności, wykorzystywania ich jako transmisji do mas robotniczych, wciągającej te masy do współpracy z radą narodową, do pomocy w wykonywaniu jej zadań.

Wydziałom społeczno - administracyjnym podlegają zagadnienia ewidencji i ruchu ludności. Należą do nich nie tylko sprawy związane z funkcjonowaniem urzędów stanu cywilnego, sprawy rejestrów mieszkańców i meldunków, ale również i zagadnienia bardziej zasadniczej wagi: badanie i **przygotowywanie materiałów** dla prezydiów o rozmieszczeniu ludności, o koniecznych korektwach i zmianie tego rozsidlenia, wynikających bądź to z realizacji planów zagospodarowania przestrzennego, bądź to z kierowania tej ludności do miejsc i warsztatów pracy, dającej jej lepsze warunki zarobkowe czy też gospodarcze, **przygotowywanie odpowiednich materiałów** do rozstrzygnięcia sprawy ludności marginesowej, pasożytującej w okolicach większych miast bądź też nie umiejącej wskutek swej zgnuszenia lub bezwładności znaleźć odpowiedniego zastosowania dla swych możliwości pracy w Polsce Ludowej.

W wydziałach społeczno - administracyjnych prezydiów wojewódzkich rad narodowych pozostaną jeszcze w województwach obejmujących ziemie odzyskane sprawy związane z przekazywaniem mienia nierolniczego i wywozu ruchomości. Sprawy te, załatwiane dotychczas centralnie w Ministerstwie Ziemi Odzyskanych a następnie w Ministerstwie Administracji Publicznej, zostaną w najbliższych dniach przekazane prezydiom wojewódzkich rad narodowych z odpowiednim instruktażem co do sposobu ich załatwiania.

Rola i zakres działania wydziałów i referatów administracji wojskowej pozostają bez większych zmian. Oparte są one na instruktażu Biura Administracji Wojskowej w Zespole II Prezydium Rady Ministrów i na ścisłej współpracy z władzami wojskowymi. Do wydziałów i referatów administracji wojskowej przydzielone są referaty przeciwpowodziowe i akcja związana ze zwalczaniem skutków klęsk żywiołowych.

Wszystkie wydziały i referaty prezydiów wojewódzkich i powiatowych rad narodowych, zarówno resortowe jak i ogólne, są tym aparatem, który pomaga radom narodowym i prezydiom jako władzy ludowej w przeprowadzaniu zadań, mających na celu sprawne wykonanie planu przebudowy gospodarczej Polski oraz podniesienie na wyższy poziom zaspokajania potrzeb materialnych i kulturalnych ludności. Organizacja i styl pracy prezydiów rad narodowych to nie tylko należyte ustawienie pracy omówionych przez nas organów prezydiów, zapewnienie prawidłowego przebiegu instruktażu od władz centralnych do władz terenowych i prawidłowego przebiegu sygnalizacji i doświadczeń oddolnych, od gminnej rady narodowej czy małego miasteczka do naszych władz centralnych, ale również **należyte ustawienie pracy kolektywnej samych prezydiów rad.**

Praca ta musi być planowa i systematyczna. Pobierając uchwały, Prezydium Rady musi jednocześnie wyznaczać ścisły termin realizacji uchwały. Musi wyznaczać odpowiedzialnego za tę realizację członka Prezydium i kierownika odpowiedniego wydziału. Musi żądać sprawozdania w określonym terminie i dobrze zorganizować na każdym szczeblu kontrolę wykonania uchwał. Plan, sprawozdawczość, kontrola wykonania — to dewiza Lenina, którą wysunął On jako obowiązującą dla każdej komórki, dla każdego przedsiębiorstwa, dla każdej organizacji w budownictwie socjalistycznym.

Z nauk Lenina i Stalina, opartych na doświadczeniu Wielkiej Rewolucji Socjalistycznej w Rosji i budownictwie socjalistycznym w Związku Radzieckim, z nauk tych, na których wzorujemy się i wzorować będziemy, wynika, że i „nasze rady narodowe mają nie tylko wyrażać fakt, iż w Polsce Ludowej cała władza należy do mas pracujących miast i wsi, lecz że rady i ich prezydium mają podstawowy obowiązek organizować masy do zadań rządzenia krajem, być szkołą rządu dla milionów, pomagać masom w nauce i uczyć się od mas“ (wg słów wicepremiera Zawadzkiego).

Organizacja i styl pracy prezydiów rad narodowych wyższych szczebli musi jednocześnie być wzorem dla prezydiów i rad niższego stopnia.

W zebraniach wyborczych nowych prezydiów wzięli masowo udział nie tylko członkowie rad narodowych, ale i licznie zgromadzeni na tych zebraniach robotnicy z fabryk i warsztatów pracy, oraz pracujący chłopci. Wybrane przez rady nowe prezydium obdarzyły te masy kapitałem zaufania i powierzyły im na tym ważnym w dziejach naszego kraju etapie władzę ludową w terenie.

Pozwolicie, że zakończę ten mój referat cytata z artykułu obywatela Aleksandra Zawadzkiego:

„Zadaniem nowowybranych prezydiów będzie ustawicznie powiększać ten bezcenny kapitał zaufania i sympatii przez dalsze radykalne usuwanie wad i braków w dotychczasowym stylu swej pracy, przez radykalne wykorzenianie biurokratycznych i dygnitarskich nawyków dawnego aparatu administracyjnego, przez należyte przeciwstawienie się „drobnomieszczańskiemu żywiołowi dezorganizacji“ (Lenin), przez większe zajęcie się mieszkaniowymi, kulturalnymi i innymi potrzebami ludności pracującej, przez wzmoczenie czujności rewolucyjnej oraz szerokie zastosowanie w swej pracy leninowsko-stalinowskiej nauki o krytyce i samokrytyce, jako podstawowej metodzie wykrywania i przezwyćzania błędów i niedociągnięć w pracy“.

Z doświadczeń działacza terenowego

A. KAPULKIN

Członek Prezydium Woj. R. N.
we Wrocławiu

Komisje rad narodowych — kuźnią kadr administracji

Jednym z zadań rad narodowych jest dalsza demokratyzacja aparatu państwowego. Praktyka dotychczasowa jednak w wielu wypadkach odbiegała od tego. W pogoni za „fachowcami“ w administracji publicznej nie przestrzegano dostatecznie zasad czujności rewolucyjnej. III Plenum Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, a następnie jej IV Plenum nakreśliły wyraźnie drogę rozwoju aparatu administracyjnego. Ustawa z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej stworzyła obiektywne możliwości uczynienia z rad narodowych prawdziwej szkoły rządu dla szerokich mas ludowych oraz szkoły ich wychowania socjalistycznego. Jednym z ogniw w łańcuchu przyspieszonego dorastania robotników, mało- i średniorolnych chłopów do zadań rządzenia państwem są komisje rad narodowych. Obok nich niepoślednią rolę odgrywają akcje masowe, które mobilizując społeczeństwo pracujące do wykonania aktualnych zadań wysuwają na jego czoło kierowniczy trzon, aktyw robotniczo-chłopski.

Tezy te znalazły swoje całkowite potwierdzenie w woj. wrocławskim.

Szereg radnych gminnych i powiatowych rad narodowych wysuniętych na odpowiedzialne stanowiska

przewodniczących lub członków komisji po zapoznaniu się z problematyką terenu oraz podstawowymi przepisami dotyczącymi poszczególnych resortów przechodził z dotychczasowych swoich zajęć w fabrykach, hutach lub na roli do aparatu administracyjnego. Dla przykładu wystarczy przytoczyć nazwisko ob. Nowaka, tokarza metalowego, który wykazał w komisji kontroli Społecznej Powiatowej Rady Narodowej w Głogowie duże zdolności organizacyjne i bezwzględne oddanie władzy ludowej. Wysunięty na stanowisko Przewodniczącego Powiatowej Rady Narodowej w Głogowie, korzystając z troskliwej opieki powiatowych i wojewódzkich czynników politycznych oraz Wojewódzkiej Rady Narodowej w pełni zdał egzamin z postawionych przed nim zadań. To pozwoliło na przeniesienie go do miasta Legnicy w charakterze Prezydenta. Stała łączność z masami ludowymi, klasą robotniczą, z której ob. Nowak pochodzi umożliwiała mu wzorowe wypełnianie obowiązków administratora i gospodarza. Ścisła współpraca z Miejską Radą Narodową, uważne przysłuchiwanie się głosowi mas, zwyczajnie poszukiwanie nowych form demokratyzacji aparatu państwowego, były uwarunkowane nierozzerwalną więzią z pracującymi miasta Legnicy.

W wyniku tego, obserwowaliśmy na terenie miasta Legnicy wyrastanie nowych kadr. Była pracownica

domowa po przeszkoleniu objęła stanowisko kierownika referatu karno-administracyjnego.

Szereg odpowiedzialnych referentów wychodzi z dołowych pracowników i robotników przedsiębiorstw, którzy działalność swoją rozpoczynali od udziału w komisjach M.R.N., lub we współdziałaniu z nimi.

Nie tylko komisje rad narodowych, ale również akcje masowe inicjowane przez nie, wysuwały nowe kadry pracowników administracji.

Dla przykładu warto przytoczyć fakty przechodzenia do aparatu administracji samorządowej gminnych delegatów społecznych powołanych zarządzeniem Głównego Pełnomocnika Rządowego do Spraw Podatku Gruntowego. I tak w gminie Bożków, pow. kłodzkiego, woj. wrocławskiego, gminny delegat społeczny, ob. Krawczyński został wysunięty na stanowisko referenta w tejże gminie.

Cała przeszłość ob. Krawczyńskiego, robotnika budowlanego nakazywała mu zachowanie czujności rewolucyjnej i czynny udział w walce klasowej na wsi.

Masowa akcja oczyszczania szeregów rad narodowych i dołowej administracji samorządowej wysunęła go na kierownicze stanowisko. Nie bez wpływu również pozostało przeszkolenie na kursie b. Ministerstwa Administracji Publicznej w Chorzowie-Batorym.

Również inne masowe akcje, na pozór nie pozostające w związku z linią rozwojową naszej administracji pozwoliły na odkrycie w procesie dorastania kadr organizatorów i dobrych gospodarzy.

Jesienią 1949 r. i wiosną 1950 r. przeprowadzona w woj. wrocławskim masowa akcja oczyszczania te-

renu miast, wsi i osiedli, zorganizowane wokół niej współwzrostnictwo pomiędzy jednostkami administracyjnymi, ujawniły nie tylko drzemiące talenty organizatorskie i kopalnię racjonalizatorskich pomysłów, ale również spowodowały zaangażowanie całego szeregu robotników miejscowych fabryk, na stanowiska kierowników zakładów oczyszczania miast.

Również ogromną rolę w demokratyzacji aparatu finansowego odegrała instytucja lustratorów społecznych. Delegowani z fabryk robotnicy wkrótce przyswoili sobie przepisy podatkowe. Sprawując społeczną kontrolę, zostali w swojej większości wchłonięci do aparatu finansowego zasilając i demokratyzując ten aparat. Wielu z nich osiągnęło kierownicze stanowiska jako przewodnicy administracji finansowej Państwa Ludowego.

Głębokie doświadczenie życiowe, czujność rewolucyjna, wyrastająca z więzi rad narodowych z masami pozwoliła obok szkolenia na szybsze dorastanie i wyrastanie nowych kadr.

W walce o dalszą demokratyzację aparatu państwowego, w poszukiwaniu nowych, coraz bardziej doskonałych form wiązania się z masami, powinny rady narodowe posłużyć się pozytywnymi dotychczasowymi osiągnięciami. W trwającym obecnie powoływaniu nowych komisji rad narodowych powinny znaleźć wyraz dotychczasowe zdobycze. Członkowie komisji, ludzie z rady narodowej, lub spoza niej, powinni i mogą stać się w przyszłości nie tylko pomostem pomiędzy radą narodową a szerokimi rzeszami pracującego społeczeństwa, ale również przyszłymi pracownikami jednolitych organów władzy państwowej w terenie.

Z życia rad narodowych

J. KWIECIŃSKI

Sekretarz Prezydium
Woj. Warsz. Rady Narodowej

Uwagi o pracach komisji

Uaktywnienie prac komisji staje się jednym z naczelnych zagadnień na tle nowej ustawy o terenowych organach jednolitej władzy państwowej.

W wielu wypadkach, jak dawało się dotąd zauważyć, starano się zbagatelizować samą czynność komisji przez ocenianie prac komisji jako czegoś zbędnego, nie mającego żadnego związku z pracą organu władzy ludowej. Wobec takiego stanu rzeczy — prezydium rad narodowych wszystkich szczebli, a w szczególności prezydium powiatowych, miejskich i gminnych rad narodowych powinny zdać sobie sprawę z konieczności uaktywnienia pracy komisji.

Zwrócić należy szczególną uwagę na pracę niektórych nowych komisji, które będą powołane w najbliższym czasie, a nie mają jeszcze dotychczas wyrobionych form pracy.

Jednym z podstawowych warunków aktywności komisji jest zainteresowanie członków komisji ich pracą, wykazanie, że praca ich jest owocna, daje wyniki, z których korzysta świat pracy. Osoba pracująca

w komisji, mus. być w takim stopniu zainteresowana, aby zdała sobie sprawę, że jest składową częścią władzy ludowej. Prezydium rad narodowych powinny słyszne wnioski i zalecenia komisji niezwłocznie wprowadzać w życie. W razie niemożności wprowadzenia w życie wniosku komisji, prezydium powinno dać wyczerpującą odpowiedź, dlaczego nie można wprowadzić w życie zaleceń komisji.

Plan pracy, jaki komisja sporządziła na najbliższy kwartał, musi odzwierciedlać najistotniejsze potrzeby terenu.

Systematyczna kontrola pracy komisji, pozwoli na wzmoczenie aktywności członków komisji. Praca aktywna komisji będzie demokratyzowała nasz aparat gospodarczy i administracyjny w całej rozciągłości. Komisje wciągną szerokie rzesze społeczeństwa w orbitę rządzenia gminą, miastem i powiatem.

Praca komisji nie może się sprowadzać do zanotowania usterek i istniejących braków. Na całokształt pracy samej rady wpływa również znajomość kadr członków komisji.

BR. HOLYSTKierownik Biblioteki
Gminy Mroga Dolna**Biblioteka gminy Mroga Dolna rozwija się**

Jako kierownik gminnej biblioteki pokusiłem się o to, aby napisać okolicznościowy artykuł do dwutygodnika „Rada Narodowa“ w celu zapoznania szerokich rzesz czytelników z osiągnięciami w dziedzinie upowszechnienia czytelnictwa na terenie naszej gminy.

Gmina Mroga Dolna licząca około 6000 mieszkańców nie posiadała własnej biblioteki. Momentem przełomowym dla całego kraju, a w szczególności dla naszej gminy było odzyskanie niepodległości w 1945 r.

Rząd odrodzonego państwa polskiego przyjął nowe założenia w odniesieniu do wsi. Uważano, że jednym z najważniejszych objawów demokratyzacji kultury jest udostępnienie ogółowi jej skarbów, przez istnienie bibliotek powszechnych, danie wszystkim ludziom pracy możliwości swobodnego korzystania z niezniszczalnego dorobku pracy i geniuszu ludzi, zaklętego w książce. Oświata jest główną dźwignią postępu i bronią w walce o lepszy ustrój społeczno-gospodarczy. Wychodząc z tych założeń wypowiedziano walkę analfabetyzmowi, którego istnienie jest smutnym ale prawdziwym dowodem zacofania. Dziś minęły czasy, kiedy książka w chacie wiejskiej była rzadkością.

Gmina Mroga Dolna posiada już własną bibliotekę, złożoną z 980 tomów.

Trudne były początki tej biblioteki. Założona w styczniu 1948 roku nie miała nawet własnej szafy, a księgozbiór skromny — wynosił bowiem 125 tomów. Trudno tu przypisać komuś winę. Zarząd gminny, prezydium gminnej rady narodowej robiły wszystko, aby stworzyć dobre warunki dla rozwoju biblioteki. Przeszkód było

bardzo dużo. Po kilku miesiącach dzięki nieustrudzonym staraniom władz gminnych osiągnęliśmy wiele. Własna szafa — większa ilość tomów książek — wzrost liczby czytelników do 120 — oto bilans naszej pracy w ciągu krótkiego czasu.

Chcieliśmy, aby czytano nie tylko w Rogowie. Przez zorganizowanie 7-miu punktów bibliotecznych osiągnęliśmy to, co można nazwać upowszechnieniem czytelnictwa na terenie naszej gminy. Kierownicy punktów bibliotecznych to ludzie zrośnięci ze wsią — ludzie, którzy swoją postawą wobec rzeczywistości dają dowód, że tkwią głęboko w nowych stosunkach gospodarczo-społecznych, że doceniają przeobrażenia, jakim podlega wieś w ciągu ostatnich lat. Tacy ludzie mogą kształtować nowe oblicze wsi — świadomość rolnika przez odpowiedni dobór książek. Wybór tych ludzi na odpowiedzialne stanowiska, jakim niewątpliwie jest prowadzenie punktu bibliotecznego w swojej gromadzie nie jest przypadkiem. Głęboko zastanawiano się nad tym, komu należy powierzyć to stanowisko, kto pozytywnie oddziaływa na wieś? Wybór padł na ludzi, którzy dali niejednokrotnie dowód, że pokładanych w nich nadziei nie zawiodą.

Ludność miejscowa jest bardzo zadowolona z istniejącej biblioteki, czemu daje wyraz przy wymianie książek. Podczas rozmów, jakie kierownik biblioteki odbywa z czytelnikami jedna z obecnych powiedziała: „Ustrój demokracji ludowej stworzył warunki, i mogę czytać książki. Przed wojną było to nie do pomyślenia.“ Nie potrzeba chyba żadnych komentarzy.

J. FASZCZEWSKI**O upowszechnienie filmów**

Niektóre liczby planu filmowego na 1950 rok wskazują wyraźnie na znaczenie rozpowszechniania filmów w akcji wychowawczej i społeczno-politycznej. 595 kin miejskich o ilości około 240.000 miejsc obsłużu w bieżącym roku prawie 108 milionów widzów, nie licząc stałych i ruchomych kin wiejskich oraz kin szkolnych i świetlicowych.

Jakkolwiek jest to w stosunku do okresu minionego osiągnięcie poważne, to jednak w stosunku do ZSRR, Czechosłowacji, gdzie bytność jednego mieszkańca w kinie wynosi w ciągu roku 30 — 45 razy — jest to niewiele, bowiem w Polsce obywatel odwiedza kina zaledwie dziewięć razy w ciągu roku. Stan ten ulegnie radykalnej zmianie na końcu planu sześcioletniego, gdyż podniesie przeciętną frekwencję do 35 odwiedzin kina na obywatela w ciągu roku.

Jednakże dla stworzenia rodzimej kultury filmowej i jej rozpowszechnienia nie wystarczy li tylko osiągnięcie pewnego stanu produkcji filmowej, produkcji sprzętu kinotechnicznego oraz odpowiednio rozbudowanej sieci kin. Koniecznym również jest wciągnięcie do współdziałania ogółu społeczeństwa oraz powiązanie z nim Filmu Polskiego, który nie jest w stanie przez swój aparat administracyjny dotrzeć w głąb społeczeństwa, poznać jego życzenia, ocenić słusznie hierarchię potrzeb poszczególnych województw na odcinku sieci kin oraz

nadzorować działalność terenowych komórek Filmu. Mała znajomość sztuki filmowej, odziedziczone po okresie kapitalistycznym szczególnie na odcinku wsi i ośrodków robotniczych niedoceniań filmów, jako poważnego czynnika rozwoju kultury i wychowania społecznego oraz tkwiąca jeszcze tu i ówdzie niechęć do filmów o treści społecznej skłoniła naczelne władze państwowe do stworzenia warunków ścisłej współpracy Filmu Polskiego z radami narodowymi. Wyrazem tego jest okólnik Kancelarii Rady Państwa z 24 czerwca 1949 r. w sprawie przejęcia zadań społecznych komitetów upowszechnienia filmu przez komisje oświatowe rad narodowych. Stosownie do postanowień okólnika, komisje oświatowe na wszystkich szczeblach organizacyjnych rad narodowych włączają do planów swych prac sprawy związane z upowszechnianiem filmu i rozwojem kultury filmowej.

Większość wojewódzkich rad narodowych, idąc po linii wytycznych zawartych w okólniku Kancelarii Rady Państwa, oraz po linii zadań sprecyzowanych przez były społeczne komitety upowszechniania filmów (SKUF), przystąpiła do współpracy z „Filmem“, niektóre jednak rady mają pewne zastrzeżenia, jakie z uwagi na ważność zagadnienia i liczne zadania do spełnienia, należałoby wyrównać. Jedną z dziedzin współpracy rad narodowych z „Filmem“ jest realizacja sześciolet-

niego planu gospodarczego, w którym mieści się również plan rozwoju kinofikacji. Również cennym wkładem dla usprawnienia działalności kin stałych i ruchomych jest opinia rad o tych kinach, oraz kontrola społeczna.

Poważną pomocą dla kin ruchomych jest inicjowanie współdziałania z czynnikami administracyjnymi, organizacjami zawodowymi i społecznymi w celu zapewnienia środków transportu, przygotowania sal, noclegów i pomieszczeń dla obsługi kina oraz sprzętu kinowego.

Przebieg ustawodawstwa

W okresie sprawozdawczym ukazały się Dzienniki Ustaw R. P. od Nr 21 do Nr 26.

Dziennik Ustaw z dnia 12 maja 1950 r. Nr 21 zawiera m. in. ustawy:

1. z dnia 19 kwietnia 1950 r. o narodowym planie gospodarczym na rok 1950 (poz. 179).

2. z dnia 26 kwietnia 1950 r. o utworzeniu urzędu Ministra Szkół Wyższych i Nauki (poz. 181).

Dziennik Ustaw z dnia 23 maja 1950 r. Nr 22 zawiera m. in. rozporządzenie Rady Ministrów:

z dnia 1 kwietnia 1950 r. w sprawie zakresu działania Ministra Finansów i zmianie zakresu działania Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego (poz. 188), a ponadto rozporządzenia:

1. Ministrów Oświaty i Zdrowia z dnia 29 kwietnia 1950 r. w sprawie trybu postępowania przy przyjmowaniu kandydatów na pierwszy rok studiów do szkół wyższych na rok szkolny 1950/51 (poz. 196).

2. Ministra Zdrowia z dnia 3 maja 1950 r. w sprawie obierania miejsca wykonywania praktyki przez pracowników służby zdrowia zwolnionych z zawodowej służby wojskowej (poz. 197).

Dziennik Ustaw z dnia 31 maja 1950 r. Nr 23 zawiera m. in. rozporządzenie:

Ministra Finansów z dnia 16 maja 1950 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wykonania ustawy z dnia 30 stycznia 1948 r. o obowiązku społecznego oszczędzania (poz. 202).

Dziennik Ustaw z dnia 3 lipca 1950 r. Nr 26 zawiera rozporządzenia Rady Ministrów:

1. z dnia 3 czerwca 1950 r. w sprawie zakresu działania Ministra Gospodarki Komunalnej oraz w sprawie określenia władz naczelnych, do których właściwości przechodzą sprawy, należące dotychczas do zakresu działania Ministra Administracji Publicznej (poz. 233).

2. z dnia 17 czerwca 1950 r. o sposobie obliczania i wypłacania uposażenia lub wynagrodzenia pracownikom powołanym do odbycia czynnej służby wojskowej (poz. 236), a ponadto rozporządzenia:

1. Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 4 maja 1950 r. w sprawie wpłat na Fundusz Zasiłków Rodziny instytucji wypłacających zaopatrzenie emerytalne i sierosce oraz okresowe świadczenia pieniężne z tytułu ubezpieczeń społecznych (poz. 237).

2. Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1950 r. w sprawie przymusowego umieszczenia żebraków i włóczęgów w domach pracy przymusowej (poz. 238).

W Monitorze Polskim w okresie sprawozdawczym ukazały się następujące uchwały, zarządzenia i instrukcje władz naczelnych o ogólniejszym znaczeniu:

1. Zarządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 kwietnia 1950 r. w sprawie trybu zatwierdzania budżetów Funduszu Socjalnego oraz sposobu administrowania tymi Funduszami w administracji państwowej (M. P. A. — 53, poz. 674).

2. Uchwała Rady Ministrów z dnia 17 kwietnia 1950 r. w sprawie zasad organizacji finansowej i systemu finansowego przedsiębiorstw państwowych, objętych budżetem centralnym (M. P. Nr A—55, poz. 630).

3. Uchwała Rady Ministrów z dnia 17 kwietnia 1950 r. w sprawie wstępnych wytycznych do zasad budżetu Państwa na rok 1951 (M. P. Nr A—55, poz. 621).

4. Uchwała Rady Państwa z dnia 12 maja 1950 r. oraz uchwały Rady Ministrów z dnia 17 kwietnia 1950 r. w spra-

Pomoc w dobieraniu prelegentów, w organizowaniu specjalnych seansów dla załóg fabrycznych, członków Związku Samopomocy Chłopskiej, ZMP, popularyzacja filmów, współdziałanie w wyborze i opiniowanie kandydatów na kursy urządzone przez Film Polski, zbieranie opinii, życzeń od społeczeństwa w sprawach dotyczących programu, organizacji sieci kin stałych, marszruty kin ruchomych itd. — to liczne przykłady zadań do wypełnienia przez komisje oświaty i kultury rad narodowych.

wie wykonania ustawy o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (instrukcje od Nr 1 do Nr 6) — (M. P. Nr A—57, poz. 651—658).

5. Uchwała Prezydium Rządu z dnia 19 maja 1950 r. w przedmiocie ilości członków prezydiów wojewódzkich rad narodowych oraz rad narodowych m. st. Warszawy i m. Ło-
Nr A—57, poz. 651—658).

6. Uchwała Rady Ministrów z dnia 31 maja 1950 r. w sprawie uzupełnienia uchwały Rady Ministrów z dnia 5 maja 1950 r. w przedmiocie określenia przypadków usprawiedliwiających nieobecność w pracy oraz warunków i trybu usprawiedliwienia nieobecności (M. P. Nr A—62, poz. 719).

7. Uchwała Prezydium Rządu z dnia 3 czerwca 1950 r. w sprawie wykonania postanowień o 12-dniowych urlopach wypoczynkowych dla pracowników fizycznych (M. P. Nr A—66, poz. 773).

8. Uchwała Prezydium Rządu z dnia 10 czerwca 1950 r. w sprawie podziału jednostek i zadań finansowanych z budżetu państwowego między budżet centralny i budżety terenowe. (M. P. Nr A—68, poz. 804).

9. Uchwała Rady Ministrów z dnia 3 czerwca 1950 r. w sprawie akcji żniwnej i omlotowej (M. P. Nr A—68, poz. 805).

10. Zarządzenie Ministra Finansów z dnia 25 maja 1950 r. w sprawie okresowych sprawozdań finansowych na rok 1950 (M. P. Nr A—69, poz. 812).

ZAKRES DZIAŁANIA MINISTRA GOSPODARKI KOMUNALNEJ

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 3.VI.1950 r. w sprawie zakresu działania Ministra Gospodarki Komunalnej oraz w sprawie określenia władz naczelnych, do których właściwości przechodzą sprawy należące dotychczas do zakresu działania Ministra Administracji Publicznej (Dz. U. R.P. Nr 26, poz. 233) w szczegółowy sposób unormowało sprawy wynikające ze zmiany organizacji władz naczelnych, a mianowicie utworzenia urzędu Ministra Gospodarki Komunalnej oraz przeniesienia urzędu Ministra Administracji Publicznej.

Rozporządzenie przede wszystkim wyłącza rodzaje spraw należących do właściwości Ministra Gospodarki Komunalnej. Spomiędzy nich wymienić należy sprawy:

1) polityki mieszkaniowej i zwierzchniego nadzoru nad gospodarką budynkami mieszkalnymi, z zastrzeżeniem dotychczasowej właściwości Ministerstwa Budownictwa w stosunku do nowowznoszonych budowli,

2) zarządu terenami w osiedlach i współdziałania z Ministerstwem Budownictwa w gospodarce terenami w osiedlach,

3) gospodarki budynkami państwowymi z wyjątkiem budynków znajdujących się w zarządzie lub użytkowaniu innych władz naczelnych albo podległych im urzędów, przedsiębiorstw, zakładów i instytucji,

- 4) przedsiębiorstw remontowo - budowlanych,
- 5) oświetlania ulic i placów publicznych,
- 6) przedsiębiorstw, zakładów i innych urządzeń służących do komunikacji w osiedlach,
- 7) urządzeń zaopatrzenia osiedli w wodę, oraz kąpielisk i pralni,
- 8) urządzeń kanalizacyjnych i innych służących do oczyszczania i asenizacji osiedli,
- 9) zaopatrzenia ludności w gaz i elektryczność,
- 10) przedsiębiorstw przemysłowych i usługowych, służących wyłącznie lub głównie do realizacji zadań, leżących w zakresie działania Ministra Gospodarki Komunalnej.

Ponadto do zakresu działania Ministra Gospodarki Komunalnej przechodzą sprawy: zastrzeżone dotychczas właściwości Ministra Administracji Publicznej w przepisach o publicznej gospodarce lokalami oraz w przepisach o najmie lokali wraz ze sprawami Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej.

Pozostała część rozporządzenia normuje konsekwencje przeniesienia urzędu Ministra Administracji Publicznej w sposób następujący:

Sprawy dowodów osobistych i paszportów, należące dotychczas do właściwości Ministra Administracji Publicznej, przechodzą do zakresu działania Ministra Bezpieczeństwa Publicznego.

Sprawy osadnictwa rolnego na obszarze Ziemi Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska, należące dotychczas do właściwości Ministra Administracji Publicznej, przechodzą do zakresu działania Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych.

Głosy prasy

W związku z przeprowadzonymi wyborami do prezydów rad narodowych wszystkich stopni, prasa podaje sylwetki niektórych działaczy:

Sekretarzem Prezydium Stołecznej Rady Narodowej został Włodzimierz Federowicz, który jest z zawodu stolarzem. Ukończył 7 klas szkoły powszechnej. Następnie zdawał przed wojną egzaminy maturalne jako ekstern. Od 1944 r. należy do PPR.

Przewodniczącym Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej Warszawa - Północ został Romuald Janicki, syn malarza pokojowego. Ob. Janicki zaczął pracę zarobkową w 1910 r. jako zecer. Od 1923 r. należy do PPS, a następnie do RPPS. W czasie okupacji prowadził tajną drukarnię. Po powstaniu 1944 r. ob. Janicki wywieziony został do obozu pracy w Meklemburgii. Mieszkańcy Dzielnicy Północ mieli możliwość poznać ob. Janickiego w ciągu 5 lat jego pracy od 1945 r. Od tego bowiem roku piastował urząd starosty grodzkiego północno-warszawskiego. Nie tylko mieszkańcy dzielnicy znają go, lecz i on zna dzielnicę i jej bolączki.

Przewodniczącym Prezydium D.R.N. Warszawa - Śródmieście, Czesław Olechniewicz, jest z zawodu murarzem. Jego przeszłość świadczy o nim jako o człowieku bojowym i wyrobionym społecznie. Od r. 1918 ob. Olechniewicz jest czynny w ruchu zawodowym, a od r. 1924 w KPP. Nie zastraszony go więzienia, w których siedział za organizowanie strajków. W czasie okupacji znajduje się w szeregach GL i AL. Bierze udział w powstaniu warszawskim. Zaraz po wyzwoleniu staje do pracy w SPB jako murarz. Po wyborze na przewodniczącego oświadcza: — „Zdaję sobie sprawę z wielkich obowiązków, jakie spadają od tej chwili na mnie. Praca ta jest dla mnie nowa. Wierzę jednak gorąco, że przy pomocy partii, przy pomocy towarzyszy obeznanych z tą pracą poddam tym wielkim zadaniom“.

Najmłodszym członkiem Prezydium, któremu przewodniczy Ob. Olechniewicz jest ZMP-owiec Włodzimierz Kozłowski, ślusarz. Na terenie organizacji młodzieżowych dał się poznać jako aktywny i ofiarny pracownik. Jest kolejno kierownikiem oświatowym, wiceprzewodniczącym, prze-

Sprawy rzeźni, targowisk i hal targowych, przechodzą do zakresu działania Ministra Handlu Wewnętrznego.

Wszystkie inne sprawy, nie wymienione w omawianym rozporządzeniu, a należące dotychczas do zakresu działania Ministra Administracji Publicznej, przechodzą do właściwości Prezesa Rady Ministrów.

WARUNKI NABYWANIA UPRAWNIENI DO ZASIŁKÓW RODZINNYCH

Rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 19.V.1950 r. zmieniające rozporządzenie o warunkach nabywania uprawnień do zasiłków rodzinnych (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 229), w następujący sposób, odmiennie niż poprzednio, określiło podstawę do nabycia uprawnień do zasiłków rodzinnych:

Pracownicy mają prawo do zasiłku rodzinnego, począwszy od rozpoczęcia pracy aż do rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego, za każdy miesiąc kalendarzowy. Zasiłek rodzinny nie przysługuje, jeżeli liczba dni przepracowanych w miesiącu kalendarzowym wynosi mniej, niż 20.

Do dni pracy wlicza się wszystkie okresy, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie, oraz okresy przerw w pracy z przyczyn niezależnych od pracownika lub z innych ważnych powodów, choćby za czas takiej przerwy nie przysługiwało wynagrodzenie. W szczególności do dni pracy wlicza się okresy zwolnienia od zajęć z powodu choroby, macierzyństwa, bądź też z powodu urlopu wypoczynkowego, okresy powołania na ćwiczenia lub przeszkolenie wojskowe.

wodniczącym Zarządu Zakładowego ZMP oraz członkiem Zarządu Dzielnicowego ZMP.

Przewodniczącym Prezydium Rady Narodowej na Woli został Jan Fabisiwicz. Jego ojciec robotnik, należał do SDKP i L. Fabisiwicz już jako młody chłopiec przenosił broń, kolportował „bibułę“, stawał jako „czujka“ na straży tajnych zebrań robotniczych. W ciężkich warunkach ukończył szkołę rzemieślniczą. W r. 1924 wstępuje do Komunistycznego Zw. Młodzieży Polskiej. Pracuje wówczas w fabryce maszyn Szemberga jako tokarz. Organizuje tu strajki i masówki. Podczas okupacji nie przerywa ani na chwilę kontaktów z towarzyszymi partyjnymi, pracując w „Stowarzyszeniu Mechaników“ w Pruszkowie, gdzie uprawia antyfaszystowski sabotaż. Ucieka z obozu w Niemczech, powraca do Warszawy nawiązuje kontakt z AL, dostarcza jej broń i mundurów. Po wyzwoleniu Fabisiwicz organizuje Milicję Obywatelską w Pruszkowie. Zostaje II-gim, a następnie I-ym sekretarzem PPR w tym mieście.

Przewodniczącą Prezydium DRN Łódź - Śródmieście Zofia Patorowa — córka robotnika — od najmłodszych lat pracująca w różnych fabrykach włókienniczych w Łodzi. Po wyzwoleniu Łodzi Patorowa wzięła czynny udział w przywróceniu pełnej zdolności produkcyjnej obecnym Zakładom Przemysłu Bawełnianego im. Juliana Marchlewskiego; jako tkaczka, była jedną z pierwszych przedownic pracy w przemysle włókienniczym. Powołana w roku 1947 na stanowisko kierownika wydziału kobiecego związku zawodowego, dała się poznać jako aktywna i ofiarna działaczka na odcinku współzawodnictwa pracy wśród kobiet.

Członkiem Prezydium DRN Łódź - Północ, została wybrana Helena Solarek, robotnica — prządka w PZPB im. Juliana Marchlewskiego, gdzie pracuje od 27 lat. Helena Solarek wybitnie przyczyniła się do podniesienia ilości i jakości produkcji w swoich zakładach.

Przewodniczącą Prezydium MRN w Pabianicach została wybrana ob. Lucja Sulejowa, córka robotnika. Od trzy-nastego roku zarobkuje. Drogą samokształcenia zdobywa

wiedzę i zostaje nauczycielką. W okresie okupacji prowadzi tajne komplety i jest dwukrotnie aresztowana. Natychmiast po wyzwoleniu ob. Sulejowa kontynuuje pracę pedagogiczną w szkole RTPD. Jest organizatorką i pierwszą przewodniczącą Zarządu Grodzkiego Ligi Kobiet m. Pabianic.

Z-ca przewodniczącego Prezydium MRN w Pabianicach został ob. Aleksander Rybałow. Matka jego, doświadczona działaczka SDKPiL wychowała go w duchu walki o wyzwolenie klasy robotniczej. Borykając się z ciężkimi warunkami ob. Rybałow kończy szkołę powszechną. Nie mogąc znaleźć żadnej pracy, nie mając możliwości dalszej nauki pracuje od czasu do czasu jako robotnik sezonowy. Od roku 1948 pracuje jako technik budowlany Zarządu Miejskiego wyróżniając się jako doskonały organizator i sumienny pracownik.

Przewodniczącą Prezydium GRN w Sobótce, pow. Łęczycyca, jest Irena Majchrzak, chłopka małorolna. Przejawia ona dużo zapału i energii do pracy. Organizuje Koła Gospodyń i wciąga kobiety do współpracy. Organizują one świetlice wiejskie, pracują z młodzieżą, stają się rzecznikami postępu na wsi.

Przewodniczącym Prezydium PRN w Chełmie wybrano 54-letniego Wacława Piętałę — syna chłopca ze wsi Rakolupy w pow. chełmskim. Przed wojną Piętała był aktywistą Komunistycznej Partii Polskiej i za pracę dla dobra mas pracujących siedział przez 6 lat w więzieniu.

Przewodniczącym Prezydium GRN Jasieniec, pow. Grójec, został ob. Jan Szewczyk, chłop małorolny, przedwojenny działacz lewicowy, członek AL i więzień hitlerowskich obozów koncentracyjnych, członek ZSL i organizator założonej spółdzielni produkcyjnej w Turowicach.

Przewodniczącą Prezydium PRN w Kwidzynie, Jan Wiśniewski, jest synem robotnika. Bezrobocie zmusiło go do szukania pracy za granicą. Ciężka praca w zakładach przemysłowych we Francji i aktywna działalność w szeregach KPF wypełniały mu lata do wybuchu wojny. Po wojnie wstępuje we Francji do PPR, a 1948 r. wraca do kraju, gdzie pracuje jako robotnik, a później majster w Zakładach im. gen. Świerczewskiego w Elblągu. Ostatnio pełnił funkcję starosty malborskiego.

Sekretarzem Prezydium PRN w Lęborku został Zygmunt Jabłoński, syn robotnika warszawskiego. Pracując przed wojną jako goniec, zdobył dzięki swym zdolnościom zawód elektryka. Po powrocie z robót przymusowych w Niemczech, osiedlił się w Lęborku.

Sekretarzem Prezydium PRN w Kartuzach został Jakub Banasiak. Od roku 1929 jest on aktywnym działaczem robotniczym. Pracuje kolejno jako robotnik budowlany Gdyni, potem w Kartuzach. Za wystąpienia w obronie interesów robotników na posiedzeniach Rady Miejskiej, do której wybrano go w Polsce sanacyjnej z listy robotniczej — zostaje aresztowany. W czasie okupacji ukrywa się w woj. poznańskim. Po powrocie do Kartuz bierze czynny udział w organizowaniu politycznego i gospodarczego życia powiatu. Zajmując odpowiedzialne stanowisko burmistrza, kierownika Urzędu Informacji i Propagandy, a ostatnio dyrektora PGR — Radunia, ani na chwilę nie słabnie w swej aktywności społecznej.

Zastępca przewodniczącego prezydium PRN w Tezowie, Ignacy Wiaduch już od roku 1920, jako chłop małorolny, pracuje aktywnie w radykalnych organizacjach chłopskich. Prześladowany przez okupanta początkowo ukrywa się, potem walczy w szeregach Batalionów Chłopskich. Po wyzwoleniu wstępuje do Stronnictwa Ludowego na terenie powiatu tezewskiego. Swoją rzetelną i ofiarną pracą dla dobra wsi oraz swą nieugiętą postawą w walce z wrogiem klasowym zdobywa sobie szacunek i zaufanie pracującego chłopstwa.

Na przewodniczącego prezydium MRN w Kłodzku powołano ob. Władysława Cibę — robotnika kłodzkiej Fabryki Urządzeń Technicznych. Ob. Ciba, to syn robotnika. W r. 1946 brał czynny udział w referendum, następnie w wyborach do Sejmu, w organizowaniu ORMO itp. W swojej fabryce pełnił funkcje przewodniczącego Rady Zakładowej; zasiadał w prezydium dotychczasowej MRN i był przewodniczącym Komisji Oświatowej MRN. Jako robotnik brał czynny udział w uruchomieniu fabryki i jej rozbudowie.

Na stanowisko sekretarza prezydium MRN w Legnicy wybrany został ślusarz kolejowy ob. Stanisław Adamiak, syn sezonowego robotnika rolnego. Od roku 1932 był członkiem KZMP. Pracując na terenie cukrowni w Dobrzelnie obserwował ciężkie życie robotników rolnych i bezprawia jakie stosowano w stosunku do nich. Ob. Adamiak przebywał szereg lat w sanacyjnych więzieniach.

Przewodniczącym Prezydium MRN w Sobięcinie został wybrany górnik, Stanisław Furmaniak. Jako syn małorolnego chłopca od wczesnej młodości ciężko pracuje na życie. Po ukończeniu szkoły powszechnej pracuje na robotach budowlanych. W 1922 r. brak pracy zmusza go do wyemigracji do północnej Francji, gdzie otrzymuje pracę w kopalni węgla w Marles. Tam styka się z walką przeciw wyzyskiwaczom robotników francuskich. Podczas okupacji bierze czynny udział we Francuskim Ruchu Oporu, a po wyzwoleniu pracuje społecznie w organizacjach lewicowych. Do Polski wraca w 1946 r. i zaczyna pracować w kopalni „Victoria”. Wkrótce awansuje na nadzornika, a następnie, po ukończeniu kursu, zostaje sztygarem.

Nowo wybrany przewodniczący Prezydium PRN w Częstochowie, Franciszek Jabłoński jest zasłużonym działaczem robotniczo-chłopskim. Do 1945 r. zatrudniony był w charakterze robotnika w hucie „Częstochowa”. Przyniósł on w dużym stopniu do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia reformy rolnej na swoim terenie. Później poświęcił się pracy w Związkach Zawodowych.

*

Nr 2 „Pracownika Komunalnego” z czerwca br. zawiera następujące prace: Artykuł wstępny „Wola milionów zwycięży” poświęcony jest zagadnieniu pokoju. Podkreśla się w nim m. in. jaką rolę w tej akcji mają odegrać pracownicy administracji i robotnicy komunalni, a więc ludzie, których praca związana jest z poprawą bytu codziennego tysięcy mieszkańców wielkich i małych osiedli. Sprawom IV plenarnego posiedzenia Centrali Rady Związków Zawodowych poświęcony jest następny artykuł. Podkreśla on m. in. zadania związków zawodowych w pracach rad narodowych oraz zawiera wyjątki z rezolucji Plenum CRZZ jak i uchwał o pracy związkowej i kadrach.

Dalsze prace to: „Z wykonania 1 majowych zobowiązań” oraz „Nadajemy dyscyplinie pracy nową socjalistyczną treść”. Ta ostatnia praca omawia treść ustawy o socjalistycznej dyscyplinie pracy na tle uchwał CRZZ.

Następny artykuł dotyczy realizacji reformy ustrojowej administracji. Omawia on ustawę o terenowych organach jednolitej władzy państwowej, wyjaśnia strukturę i zakres działania prezydiów rad, komisji i wydziałów.

W notacie „Z pracy Wrocławskich Zakładów Wodociągów i Kanalizacji” — autor omawia kolejno poszczególne działy zakładów, nakreślając przy każdym sylwetkę zatrudnionych w nich pracowników i racjonalizatorów pracy.

Dalszy dział pisma to „Praca i Płaca”. Poruszone są w nim sprawy nowych wykazów ubrań ochronnych i roboczych oraz zapobieżenia płynności kadr. W dziale „Praca komunalna i oświatowa” omówione jest znaczenie i cele gazetek ściennych.

Wiadomości urzędowe

L. dz. Org. I/6/153/50 Warszawa, dn. 6.VII.1950 r.

PREZYDIA RAD NARODOWYCH (wszystkich)

OKÓLNIAK Nr 27

W SPRAWIE OBCHODU ŚWIĘTA 22 LIPCA 1950 R.

Tegoroczne święto 22 lipca obchodząc będziemy pod znakiem naszych wielkich osiągnięć gospodarczych,

politycznych i kulturalnych oraz wspaniałych perspektyw rozwojowych Polski Ludowej na drodze do socjalizmu. W szczególności święto to winno przyczynić się do szerokiej popularyzacji planu 6-letniego i mobilizacji mas pracujących do przedterminowego wykonania planu 1950 r., pierwszego roku planu 6-letniego.

Obchód święta 22 lipca powinien się przyczynić do

dalszego pogłębiania w najszerszych masach przyjaźni ze Związkiem Radzieckim, któremu zawdzięczamy wyzwolenie z okupacji hitlerowskiej i braterską pomoc w budowie podstaw socjalizmu.

W obchodach 22 lipca należy popularyzować osiągnięcia obozu pokoju i jego rosnącą przewagę nad imperializmem, wskazując na wyniki akcji zbierania podpisów pod apelem sztokholmskim.

W oparciu o wytyczne IV Plenum KC PZPR należy wskazywać na ogromne możliwości wzrostu i awansu społecznego człowieka pracy w warunkach budownictwa socjalizmu w Polsce, posługując się konkretnymi przykładami z terenu. Należy popularyzować przodowników pracy, racjonalizatorów, nowatorów oraz wysuniętych na kierownicze stanowiska produjących robotników i chłopów.

Na wsi kampania związana z obchodem 22 lipca powinna być wykorzystana do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia tegorocznej akcji żniwno-omłotowej.

Ośrodkiem organizacyjnym tegoroczego święta powinny stać się rady narodowe jako organy jednolitej władzy państwowej w terenie. Dla przygotowania obchodu i jego przeprowadzenia prezydium wszystkich rad narodowych powinny powołać Komitety Obchodu. W skład Komitetów Obchodu powinni wejść m. in. przedstawiciele stronnictw politycznych, związków zawodowych, ZMP, ZSCh, Ligi Kobiet i innych organizacji społecznych.

W kampanii przygotowawczej (imprezy, igrzyska, wystawy, dekoracje domów i ulic itp.) należy zmobilizować młodzież i szerokie rzesze bezpartyjnych ludzi pracy, w szczególności zrzeszonych w organizacjach społecznych. Należy uaktywnić w tym celu Komitety Blokowe w miastach.

W ramach akcji przygotowawczej święta należy zorganizować odczyty i prelekcje na zakładach pracy i dla ludności wiejskiej. Przygotowania do obchodu powinny być poprzedzone szeroką akcją porządkowania, oczyszczania i upiększania miejsc publicznych (skwery, parki, ulice, trawniki itp.).

W dniach 18 — 21.VII. zakłady pracy zorganizują akademie, na których dokonane zostanie podsumowanie osiągnięć zakładu oraz wytyczenie perspektyw jego rozwoju, jak również wręczane będą odznaczenia i premie dla przodowników pracy.

W dniu 21.VII. odbyć się winny uroczyste otwarte posiedzenia wojewódzkich, powiatowych, miejskich i dzielnicowych rad narodowych z referatem przewodniczącego prezydium rady. Referat poświęcony być winien podsumowaniu osiągnięć terenu i omówieniu perspektyw jego rozwoju gospodarczego i kulturalnego w planie 6-letnim w oparciu o materiały znajdujące się w Wojewódzkich Komisjach Planowania Gospodarczego.

Na terenie wsi posiedzenia gminnych rad narodowych należy odbyć w dniu 22.VII. br.

Na posiedzeniach rad narodowych wręczane będą odznaczenia dla produjących robotników, chłopów i pracowników umysłowych.

W miastach wojewódzkich należy zorganizować wystawy planu 6-letniego. Część ogólna tych wystaw przesłana będzie z Warszawy, część omawiająca plany terenowe, winna być opracowana na miejscu.

W samym dniu święta (w mieście 22.VII., na wsiach 23.VII) organizować należy masowe zabawy ludowe i imprezy rozrywkowe.

W miarę możliwości zaleca się zorganizowanie: a) w porozumieniu z ZSCh. i PAR. gminnych wystaw rolniczych i hodowlanych, połączonych z wyróżnieniem hodowców i plantatorów, b) w porozumieniu z organizacjami sportowymi, a w szczególności LZS, igrzysk sportowych i masowych gier sportowych, c) oddania do użytku społecznego lub inauguracji prac przy budowie nowych obiektów.

Prezydium rad narodowych winno czuwać nad tokiem prac Komitetów Obchodu tak, aby akcja przygotowawcza i przebieg tegoroczego święta 22 lipca nosiły charakter odpowiadający wadze rocznicy.

Szef

Kancelarii Rady Państwa
Marian Rybicki

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW

z dnia 21 czerwca 1950 r.

INSTRUKCJA Nr 9

W SPRAWIE TRYBU UKŁADANIA PROJEKTÓW BUDŻETÓW RAD NARODOWYCH

Na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz. U. R. P. Nr 14, poz. 130) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1

Projekty budżetów terenowych układane przez prezydium rad narodowych, dzielą się na:

- a) budżety jednostkowe poszczególnych rad narodowych,
- b) budżety zbiorcze.

Projekty budżetów zbiorczych układane są na szczeblu powiatu i województwa. Projekt zbiorczego budżetu powiatowego obejmuje projekt jednostkowego budżetu powiatu i projekty budżetów gmin wiejskich oraz miast nie stanowiących powiatów. Projekt zbiorczego budżetu wojewódzkiego obejmuje projekt jednostkowego budżetu województwa, projekty zbiorczych budżetów powiatowych oraz projekty budżetów miast stanowiących powiaty.

§ 2

Prezydium rad narodowych poprzez swe organa finansowe (wydziały i referaty finansowe):

- a) układają na podstawie zgłoszeń poszczególnych wydziałów projekt jednostkowego budżetu rady narodowej, jak również projekt budżetu zbiorczego,
- b) uzgadniają preliminarze wydatków i dochodów z narodowym planem gospodarczym przy udziale terenowych komisji planowania gospodarczego,
- c) nadzorują czynności układania budżetów przez prezydium rad narodowych niższego stopnia,
- d) czuwają nad zgodnością preliminarzy z limitami.

§ 3

1. Opracowany przez prezydium rady narodowej projekt budżetu powinien być zaopiniowany przez komisję budżetowo-finansową i zatwierdzony przez radę narodową

2. W wyjątkowych przypadkach, gdy rada narodowa nie może powziąć uchwały w terminie ustalonym w nocy budżetowej, można ograniczyć się do opinii komisji budżetowo-finansowej.

§ 4

1. Prezydium rad narodowych niższego stopnia przedkłada projekty budżetów w terminach określonych w zarządzeniu Ministra Finansów (nocie budżetowej) prezydium rad narodowych wyższego stopnia do rozpatrzenia i włączenia ich do budżetów zbiorczych.

2. Projekty zbiorczych budżetów wojewódzkich oraz budżetów m. st. Warszawy i m. Łodzi prezydium wojewódzkich rad narodowych oraz rad narodowych m. st. Warszawy i m. Łodzi przesyłają Ministerstwu Finansów do rozpatrzenia i włączenia ich do projektu Budżetu Państwa.

§ 5

Przy rozpatrywaniu złożonych projektów budżetów prezydium rad narodowych wyższego stopnia w razie stwierdzonych uchybień postępują stosownie do postanowień art 31 ustawy o terenowych organach jednolitej władzy państwowej.

§ 6

1. W ramach limitów ustalonych przez Radę Ministrów dla Budżetu Państwa na 1951 r. prezydium wojewódzkich rad narodowych dokonają podziału tych limitów na potrzeby jednostkowych budżetów województwa, budżetów powiatowych rad narodowych oraz budżetów miast stanowiących powiaty. Prezydium powiatowych rad narodowych podziela przyznane im limity między jednostkowy budżet powiatu oraz budżety miast nie stanowiących powiatu i budżety gmin wiejskich.

2. Prezydium rad narodowych w oparciu o limity ustalone zgodnie z ust. 1 dostosują do nich projekty swych budżetów i skontrolują w tym zakresie projekty budżetów rad narodowych niższego stopnia.

§ 7

Zarządzenie Ministra Finansów (nota budżetowa) ustali terminy dla dokonania poszczególnych czynności związanych z układaniem budżetów terenowych, układ tych budżetów oraz szczegółowe zasady ich opracowania, które w roku 1951 uwzględnią w szczególności następujące założenia:

- finansowanie akcji socjalnej odbywa się w trybie bezpośredniego dotowania z budżetu urzędów akcji socjalnej,
- znosi się rozliczanie między instytucjami objętymi budżetem centralnym i budżetami terenowymi z tytułu opłat za korzystanie ze społecznych zakładów służby zdrowia,
- budżety terenowe obejmują gospodarkę mieszkaniową w zakresie nieruchomości będących w zarządzie b. organów samorządu terytorialnego, administrowanych przez Zakład Osiedli Robotniczych (administracja osiedli), jak również nieruchomości mieszkalnych administrowanych przez władze państwowe z wyjątkiem będących w zarządzie Prezydium Rady Ministrów, Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego,
- budżety terenowe obejmują całość wpływów na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej z danego terenu,
- budżety terenowe otrzymają procentowy udział we wpływach brutto Państwowego Funduszu Ziemi w wysokości określonej w ustawie skarbowej,
- z dniem 1 stycznia 1950 r. znosi się Fundusz Pracy jako odrębną jednostkę budżetową. Ko-

nieczne wydatki na akcję produktywizacji nie zatrudnionych oraz akcję robót interwencyjnych pokryte będą w roku 1951 z budżetu centralnego.

§ 8

Zobowiązuje się właściwych Ministrów do przedłożenia Radzie Ministrów do dnia 1 października 1950 r. projektów zmian odpowiednich aktów ustawodawczych w celu dostosowania ich do postanowień niniejszej uchwały, jak również — do dokonania w tym terminie niezbędnych zmian w innych obowiązujących przepisach.

§ 9

Wykonanie uchwały porucza się Ministrowi Finansów, a w zakresie postanowień § 8 — również właściwym Ministrom.

PREZES RADY MINISTRÓW
Józef Cyrankiewicz

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW

z dnia 5 lipca 1950 roku

O ZMIANIE INSTRUKCJI NR 4 W SPRAWIE UPOSAŻENIA PRZEWODNICZĄCYCH, ZASTĘPCÓW PRZEWODNICZĄCYCH I SEKRETARZY PRZYDZIÓW RAD NARODOWYCH

Na podstawie art. 24 ust 1 i art. 41 st. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz. U. R. P. nr 14, poz. 130), Rada Ministrów za zgodą Rady Państwa uchwala:

1. W uchwale Rady Ministrów z dnia 17 kwietnia 1950 r. Instrukcja nr 4 w sprawie uposażenia przewodniczących, zastępców przewodniczących i sekretarzy przydziów rad narodowych (Monitor Polski nr A-57, poz. 656) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 1 pkt. A otrzymuje brzmienie:

„Stanowisko w Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej (m. st. Warszawy, m. Łodzi)	Grupa uposaż.	Stawka dodatku funkcyjn.
---	------------------	--------------------------------

1. Przewodniczący	I	1
2. Zastępca przewodniczącego	II — I	1
3. Sekretarz	II — I	2 ⁰⁰

2) Po § 2 dodaje się nowy § 2a, w brzmieniu:

„Przewodniczącym, zastępcom przewodniczących oraz sekretarzom przydziów wojewódzkich rad narodowych przyznaje się dodatek do uposażenia miesięcznego ustalonego w § 1 według następujących zasad:

a) w m. st. Warszawie, m. Łodzi oraz w województwach: bydgoskim, gdańskim, katowickim, krakowskim, poznańskim, szczecińskim, warszawskim, wrocławskim:

przewodniczący	25.000	zł
zastępca przewodniczącego	15.000	zł
sekretarz	10.000	zł

b) w pozostałych województwach:

przewodniczący	15.000	zł
zastępca przewodniczącego	10.000	zł
sekretarz	8.000	zł

3) Po § 2a dodaje się nowy § 2b w brzmieniu:

„Przewodniczącym, zastępcom przewodniczących oraz sekretarzom przydziów powiatowych i miejskich rad narodowych przyznaje się dodatek do uposażenia

miesięcznego ustalonego w § 1, wg następujących zasad:

	Przewodniczący	Zastępca	Sekretarz
a) miasta: Kraków, Poznań, Wrocław, Katowice, Szczecin, Gdańsk, Bydgoszcz i Gdynia	12.000 zł	8.000 zł	5.000 zł
b) pozostałe miasta, liczące ponad 100.000 mieszkańców	10.000 zł	8.000 zł	5.000 zł
c) powiaty, miasta stanowiące powiaty miejskie (poza wymienionymi w pkt. a) i b) oraz dzielnice, w których powołano rady dzielnicowe	8.000 zł	5.000 zł	4.000 zł
d) miasta, liczące ponad 15.000 mieszkańców	5.000 zł	4.000 zł	4.000 zł

4) Po § 2b dodaje się nowy § 2c w brzmieniu:

„Stałe dodatki, przysługujące przewodniczącym, zastępcy przewodniczącego, oraz sekretarzom prezydiów rad narodowych są wolne od podatku od uposażeń“.

5) Po § 2c dodaje się nowy § 2d w brzmieniu:

„Przewodniczący, zastępcy przewodniczących oraz sekretarze prezydiów rad narodowych nie mogą pobierać oprócz uposażenia, ustalonego niniejszą uchwałą, żadnych innych dodatków do uposażenia, jak również żadnych należności z tytułu udziału w posiedzeniach i komisjach“.

6) W § 3 wyrazy „otrzymują odprawę w wysokości trzymiesięcznego uposażenia wraz z wszystkimi dodatkami“ zastępuje się wyrazami: „otrzymują ostatnio pobrane uposażenie wraz z wszystkimi dodatkami przez trzy miesiące, jednak wypłata uposażenia ustaje z dniem zatrudnienia uprawnionego na innym stanowisku w prezydiach rad narodowych, w urzędzie albo w przedsiębiorstwie lub instytucji państwowej lub społecznej“.

2. Wykonanie uchwały porucza się Prezesowi Rady Ministrów.

3. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Monitorze Polskim i ma zastosowanie do wszystkich zaszeregowani i wypłat, dokonywanych na podstawie Instrukcji nr 4 z dnia 17 kwietnia 1950 r.

PREZES RADY MINISTRÓW
Józef Cyrankiewicz

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW

z dnia 5 lipca 1950 r.

INSTRUKCJA Nr 10

W SPRAWIE ZASZEREgowANIA KIEROWNIKÓW WYDZIAŁÓW (ODDZIAŁÓW, REFERATÓW) W PREZYDIACH RAD NARODOWYCH

Na podstawie art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz. U. R. P. Nr 14, poz. 130) Rada Ministrów za zgodą Rady Państwa uchwała:

§ 1. Właściwe prezydia rad narodowych zaszeregują kierowników wydziałów (oddziałów, referatów) do odpowiednich grup uposażenia i przyznają im dodatki funkcyjne lub służbowe na zasadach podanych w §§ 2 — 9 i zgodnie z załącznikiem do niniejszej instrukcji.

§ 2. Zaszeregowanie następuje w granicach przyznanych etatów osobowych oraz w ramach struktury organizacyjnej ustalonej przez prezydium rady narodowej (§ 6 Instrukcja Nr 3).

§ 3. 1. Kierownicy wydziałów (oddziałów, referatów), którzy byli dotychczas pracownikami organów zniesionych, otrzymują grupę uposażenia posiadaną przed zaszeregowaniem.

2. Pracownik, który przed zaszeregowaniem posiadał grupę wyższą od przewidzianej dla danego stanowiska, zatrzymuje w drodze wyjątku dotychczasową wyższą grupę „ad personam“.

§ 4. Przepis § 3 nie ma zastosowania, gdy między poprzednim a obecnym zakresem działania zaszła zasadnicza różnica co do rodzaju funkcji.

§ 5. 1. Nowomianowanym (przyjmowanym do pracy) kierownikom wydziałów (oddziałów, referatów) przyznaje się najniższą grupę, przewidzianą dla danego stanowiska.

2. Przepisy § 6 ust. 1 i § 10 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1949 r. w sprawie ustalenia stanowisk i zaszeregowania do grupy uposażenia pracowników państwowych, podlegających ustawie o państwowej służbie cywilnej, oraz pracowników samorządowych (Dz. U. R. P. Nr 14, poz. 92) mają odpowiednie zastosowanie.

§ 6. Ustalenia stanowisk zastępców kierowników wydziałów i zastępców kierowników oddziałów w prezydiach rad narodowych oraz określenia grup uposażenia i dodatków (funkcyjnych, służbowych) dla tych stanowisk dokonuje prezydium właściwej rady narodowej za zgodą Prezydium Rady Ministrów.

§ 7. Kierownikowi Wydziału, wybranemu na członka prezydium wojewódzkiej lub powiatowej rady narodowej z pozostawieniem mu nadal kierownictwa wydziału, przyznaje się grupę uposażenia zasadniczego bezpośrednio wyższą od przypadającej mu na zasadzie §§ 3 i 5 ust. 1.

§ 8. Zaszeregowania dokonują:

a) w stosunku do kierowników wydziałów i ich zastępców, kierowników oddziałów i kierownika referatu do Spraw Wyznań w prezydiach wojewódzkich rad narodowych (w prezydiach rad narodowych m. st. Warszawy i m. Łodzi) oraz w prezydiach rad narodowych miast liczących powyżej 100.000 mieszkańców — prezydium właściwej rady narodowej za zgodą władzy naczelnej;

b) w stosunku do kierowników referatów w wydziałach prezydiów rad narodowych wojewódzkich i miejskich, wymienionych w pkt. a) — prezydium właściwej rady narodowej po zatwierdzeniu struktury organizacyjnej wydziałów (§ 6 Instrukcji Nr 3);

c) w stosunku do kierowników wydziałów, kierownika referatu do Spraw Wyznań i kierowników referatów w prezydiach powiatowych rad narodowych oraz rad narodowych miast do 100.000

BIBLIOTEKA
UNIwersytecka
GDANSK

01102